

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA II

OKTOBAR/LISTOPAD 2004.G.

BROJ 5/6

**Provedba zakona o zaštiti i spašavanju
Čist kanton - pitanje obraza i naše budućnosti
Terenska vježba "Pomoć unesrećenim 2004"
Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče
Obuka članova KŠCZ u Sarajevu**

CIVILNA ZAŠTITA

GODINA II

OKTOBAR/LISTOPAD 2004.G.

BROJ 5/6

SADRŽAJ

Provedba Zakona o zaštiti i spašavanju	4
Uozbiljiti pristup protivpožarnoj zaštiti	7
Poplave postale stalna prijetnja na području Tuzlanskog kantona	11
Pojava bruceloze kod domaćih životinja na području Tuzlanskog kantona	15
Čist kanton pitanje obraza i naše budućnosti	17
Terenska vježba "Pomoć unesrećenima 2004"	20
Deminirani novi prostori Tuzlanskog kantona	25
Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče	30
Deminiranje potreba i interes domaćih vlasti	34
Upozoravanje na opasnost od mina	38
Obuka članova Kantonalnog štaba civilne zaštite u Sarajevu	39
Primjena propisa iz oblasti zaštite i spašavanja	45
Odluka o formiranju Kantonalnog štaba civilne zaštite	47
Rješenje o imenovanju komandanta, načelnika i članova KŠCZ	49
Poslovnik o radu KŠCZ	50
In memoriam: Frano Ilić	53

Civilna zaštita - Glasilo Kantonalne uprave civilne zaštite Tuzlanskog kantona

Izdavač - Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzlanskog kantona

Godina 2 oktobar/listopad 2004. g. Broj 5/6

Glavni i odgovorni urednik : Zdenko Tadić

**Uredništvo : Zdenko Tadić, Nuriya Porobić, Mesud Tanović, Benedin Pejić, Minka Salkić i
Ljiljana Pavljašević**

Adresa : Bosne srebrene 31, telefon/fax : 00 387 35 28 23 01, 25 11 84

Kompjuterska obrada : Ozren Božanović Fotografije : Zdenko Tadić i Arhiv KUCZ

Štampa : Data Print Živinice

Glasilo izlazi kvartalno i po potrebi. Tiraž 400 primjeraka

PROVEDBA ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Iako je stupio na snagu 16.8.2003 godine Zakon o zaštiti i spašavanju još uvijek nije donesen veći dio pod zakonskih propisa i njegova implementacija nije dovršena Tuzlanski kanton ispred drugih i u primjeni Zakona

UVOD

U prethodnom broju našeg glasila pisali smo o Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i problemima oko njegove implementacije. Također smo pisali o posjeti koju su kantonima napravili direktor i zamjenik direktora Federalne uprave civilne zaštite gospoda Alija Tihić i Stanko Slišković za željom da ubrzaju njegovu implementaciju.

Na žalost kako je posjeta obavljena u drugom mjesecu tekuće godine nisu ostvareni veliki pomaci. U nekim od kantona u Federaciji BiH nisu stvorene ni zakonske pretpostavke za organizaciju transformaciju. Od planiranih oko 30 pod zakonskih akata, koji omogućavaju operativnu primjenu Zakona, doneseno je samo 8 !

Zbog svega toga kasni izrada izuzetno važnih dokumenata po novom Zakonu kao što su Programi zaštite i spašavanja, Procjene ugroženosti i planovi zaštite i spašavanja. Sve to u slučajevima prirodnih i drugih nesreća može za rezultata imati velike ljudske žrtve i materijalne štete.

Primjena Zakona na području Tuzlanskog kantona u odnosu na druge kantone u Federaciji BiH, ipak je prednjačila.

Zakon o izmjenama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona, kojim je omogućena primjena Zakona na području Tuzlanskog kantona, donesen je krajem novembra 2003. godine.

KANTONALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE

Shodno navedenim zakonskim promjenama od 06. decembra 2003. godine umjesto dotadašnjeg Kantonalnog štaba civilne zaštite na području Tuzlanskog kantona je otpočela sa radom Kantonalna uprava civilne zaštite.

Kantonalna uprava civilne zaštite je formirana da vrši upravne, stručne i druge poslove u oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti Kantona kao samostalna kantonalna uprava.

Za vršioca dužnosti direktora Kantonalne uprave civilne zaštite imenovan je dotadašnji komandant štaba civilne zaštite Zdenko Tadić.

Kantonalna uprava civilne zaštite preuzela je službenike i namještenike, sredstva i opremu,

dokumentaciju, arhivu i drugo od Kantonalnog štaba civilne zaštite.

U prvom kvartalu 2004. godine obavljena je administrativno tehnička transformacija štaba u Upravu shodno utvrđenoj zakonskoj proceduri.

Nakon prethodno obavljene zakonske procedure Vlada Kantona je 19.5.2004. godine dala saglasnost na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji koji je pripremio vršilac dužnosti direktora Uprave.

Prema usvojenom Pravilniku, Uprava se sastoji od tri organizacione jedinice: Odjeljenja za mjere zaštite i spašavanja, Odjeljenja za obuku, planiranje, pravne, opće i materijalne poslove i Centar za osmatranje i uzbunjivanje.

Po sistematizaciji planirano je da u Upravi radi 20 uposlenika što uz 14 pripadnika TUN tima, koji samo formalno nisu uposlenici Uprave, čini 34 zaposlenika !

Od planiranih 20 u ovom trenutku u Upravi radi 11 uposlenika, i poslovi se obavljaju uz dodatni napor istih ili uopće ne obavljaju jer nisu stvoreni potrebni uvjeti ili zakonske pretpostavke za njihov prijem.

Za razliku od Uprave koja je relativno brzo formirana implementacija Zakona na općinama išla je veoma sporo.

I pored intenzivnih aktivnosti koje je Uprava vodila, zajedničkih sastanaka i službenih dopisa provođenje potrebne procedure i formiranje službi civilne zaštite i novih općinskih štabova civilne

v.d. direktor Kantonalne uprave civilne zaštite Zdenko Tadić

zaštite u cijelosti nije završeno.

Općinski načelnici koji i inače imaju problem viška uposlenih u organima općinske uprave provedbu Zakona su prihvatili kao veliku obavezu i nisu žurili da je ispune.

Uvećavanje uposlenih i davanja statusa samostalne službe civilnoj zaštiti, zbog tradicionalno podcjenjivačkog pristupa poslovima civilne zaštite, nije naišlo na razumijevanje. Zbog toga je to išlo veoma sporo, bez želje da se obave korekcije postojećih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i izvrši kadrovska popuna. Loš primjer je općina Gradačac na kojoj ništa nije učinjeno po pitanju primjene Zakona.

U ovom trenutku proces implementacije na općinskoj razini nije dovršen tako da će u narednom periodu biti potrebno nastaviti sa tim aktivnostima, kao i sa aktivnostima da se nepravilno tumačenje Zakona uvrštavanjem poslova civilne zaštite pod okrilje drugih službi, ispravi.

Najvažnije što se može konstatirati u ovom trenutku je da su svi kadrovi još uvijek na okupu i krajnje savjesno, odgovorno i stručno obavljaju svoj posao i to dokazuju u borbi sa prirodnim nesrećama koje nas na žalost prate u dosadašnjem dijelu godine.

To i iskustvo postojećih kadrova garant su sigurnosti građana i njihove imovine a vjerujemo da će do kraja godine biti stvorene pretpostavke za potpunu implementaciju Zakona i izgradnju jednog novog sistema zaštite i spašavanja koji on propisuje i omogućava.

KANTONALNI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE

Zakonom o zaštiti i spašavanju postavljeni su mnogo kvalitetniji okviri za djelovanje u vrijeme prirodnih i drugih nesreća. To je ostvareno i novim konceptom organizacije Kantonalnog štaba civilne zaštite.

Dosadašnja zajednička funkcija komandanta i rukovodioca kantonalnog organa civilne zaštite je razdvojeno.

Za komandanta je predviđen predsjednik ili zamjenik predsjednika kantona vlade a direktor Kantonalne uprave civilne zaštite je po funkciji načelnik odnosno njegov zamjenik.

Shodno novim zakonskim rješenjima i na području Tuzlanskog kantona obavljena je odgovarajuću organizaciona transformacija i preustroj.

Na Vladi kantona je 26.01.2004. godine donesena Odluka o formiranju Kantonalnog štaba civilne zaštite kao stručno operativnog tijela Tuzlanskog kantona.

Odlukom su određene njegove nadležnosti,

organizacija, sastav i druge pretpostavke za njegov rad.

Na sjednici održanoj 02.3.2004. godine na Vladi je doneseno i Rješenje o postavljenju komandanta, načelnika i članova Kantonalnog štaba civilne zaštite.

Za komandanta KŠCZ je postavljen gospodin Sead Mujanović, ministar za obnovu, razvoj i povratak Tuzlanskog kantona a za načelnika gospodin Zdenko Tadić v.d. direktor Kantonalne uprave civilne zaštite.

Za članove KŠCZ su postavljeni predstavnici resornih ministarstava u čijoj su nadležnosti poslovi koji se tiču sigurnosti građana i njihove imovine i Uprava i drugih institucija Tuzlanskog kantona.

KŠCZ Tuzlanskog kantona broji ukupno 15 članova i navedenim rješenjem i imenovanim kadrovima u potpunosti su ostvarene pretpostavke za uspješno obavljanje poslova zaštite i spašavanja u slučajevima prirodnih i drugih nesreća a zadovoljena je i nacionalna ravnoteža koju nalaže Zakon u svojim članovima 114. i 116.

Kantonalni štab je u međuvremenu održao konstituirajuću sjednicu i donio Poslovnik o radu i održao više redovnih i tematskih sjednica.

Na žalost u 2004. godini na području Tuzlanskog kantona dogodilo se više prirodnih nesreća pa je bilo potrebe aktivnog djelovanja.

Pored toga štab je učestvovao i dobio najviše ocjene u terenskoj vježbi "Pomoć unesrećenima 2004." i na obuci u Centru za obuku KUCZ u Sarajevu.

Sve navedeno potvrdilo je mišljenje, da je Vlada TK napravila dobar izbor i da će Kantonalni štab civilne zaštite biti sposoban obaviti veoma složenu i odgovornu funkciju koja mu je povjerena.

**Komandant Kantonalnog štaba
civilne zaštite Sead Mujanović**

Paralelno sa ustrojem na kantonalnoj razini vođene su aktivnosti na općinskoj razini oko restrukuiranja općinskih štabova civilne zaštite.

Zakonom predviđeno rješenje samo je stvorilo ambijent za kadrovsko osvježenje i nije značajnije narušavalo postojeći sistem organizacije.

Na žalost kao i kod formiranja službi i po ovom pitanju proces ide veoma sporo.

U ovom trenutku štabovi civilne zaštite su formirani i spremni na preuzimanje poslova i odgovornosti na općinama: Banovići, Doboj-Istok, Gračanica, Kalesija, Kladanj, Sapna, Srebrenik i Tuzla.

Štabovi nisu konstituirani na općinama: Lukavac, Čelić i Živinice a na općinama Gradačac i Teočak nije obavljena ni zakonska obaveza formiranja općinskih štabova.

Zabrinjava neozbiljnost pristupa navedenom problemu od strane nadležnih. Pored nepoštivanja Zakona o zaštiti i spašavanju time se iskazuje i nebriga o građanima i njihovoj imovini. Tim više jer je Tuzlanski kanton sklon prirodnim nesrećama svih vrsta pa posljedice i odgovornost za njihov nastanak neće moći nikoga opravdati.

KANTONALNI CENTAR ZA OSMATRANJE I UZBUNJIVANJE

Zakonom o zaštiti i spašavanju poslovi osmatranja i uzbuñivanja preneseni su iz odbrane u poslove civilne zaštite.

Na osnovu toga federalna uprava, kantonalne uprave i općinske službe civilne zaštite dobile su obavezu da u svom sastavu organiziraju službe osmatranja i uzbuñivanja.

Zakonom su ostavljene mogućnosti teritorijalnog uvezivanja kod organizovanja službi u čijem sastavu su predviđeni da djeluju: centri osmatranja i uzbuñivanja, osmatračke jedinice i osmatračka mreža.

Veličina centara ostavljena je na vlastitu procjenu općina ali je Zakon uveo obavezu da svaka općinska služba civilne zaštite mora imati zaposleno najmanje jedno lice. Zakonom je utvrđena i obaveza da kantonalni i Federalni centar moraju funkcionisati 24 sata svaki dan.

U skladu sa propisanim zakonskim rješenjima vođena je intenzivna aktivnost sa Ministarstvom odbrane F BiH oko preuzimanja uposlenika i opreme iz centara koji su funkcionirali u njihovom sastavu.

Nakon provedenih dogovora sa Upravom za odbranu u Tuzli izvršeno je preuzimanje jednog uposlenika i Kantonalni centar za osmatranje i uzbuñivanje je otpočeo sa radom od 01.6.2004. go-

dine.

Osiguran je prostor za rad, odgovarajuća oprema i priključci na PTT mrežu i otpočeto sa izgradnjom sistema osmatranja i uzbuñivanja.

Usvojena je lista pitanja o međusobnom informiranju centara za obavještanje, koji će se primjenjivati do donošenja odgovarajućih propisa, a koji su u nadležnosti FUCZ. Zatražena je dostava odgovarajućih podataka od svih pravnih subjekata u čijoj nadležnosti su građani i njihova imovina i uvedeno dnevno izvještanje kojim se objedinjavaju najvažnije informacije i stvaraju pretpostavke za djelovanje u slučaju potrebe.

Ostvareno je uvezivanje sa Federalnim centrom osmatranja i uzbuñivanja i otpočele aktivnosti na izgradnji jedinstvenog sistema za cijelo područje Tuzlanskog kantona.

Kantonalna uprava je Vladi TK podnijela i zahtjev za nabavku neophodne opreme za minimum tehničkih pretpostavki za stvaranje jedinstvenog sistema za razmjenu potrebnih informacija. Oprema sa kojom raspolažu Uprava i općinske službe to u ovom trenutku ne omogućava..

U ovom trenutku općine: Kalesija, Kladanj, Čelić i Srebrenik su uvezane u taj projekat jer su obavili zakonsko preuzimanje uposlenika iz ministarstva odbrane i poslova osmatranja i uzbuñivanja. Preuzimanje uposlenika obavila je općina Lukavac ali isti trenutno radi na drugim poslovima.

Zabrinjava odnos odgovornih prema navedenoj zakonskoj obavezi i poslovima.

Očigledno da u nedostatku inspekcijuskog nadzora i sankcionih mjera i poslovi od strateškog interesa građana, njihove sigurnosti i sigurnosti njihove imovine mogu biti potpuno podcijenjeni i zanemareni.

Izgradnja novog, cjelovitog sistema osmatranja i uzbuñivanja je strateško važno za poslove zaštite i spašavanja ljudi i njihove imovine. Raspolaganje informacijama o prirodnim i drugim opasnostima i nesrećama, u svakom trenutku, omogućava brzo i efikasno djelovanje a to znači i sprečavanje nesreće u potpunosti ili umanjeње njenih posljedica.

Nadamo se da će to svi odgovorni brzo shvatiti i potruditi se da stvore pretpostavke za izgradnju navedenog sistema.

Očekujemo da će donošenje preostalih propisa, do kraja godine i uvođenje inspekcijuskog nadzora ubrzati navedene aktivnosti.

Zdenko Tadić

UOZBILJITI PRISTUP PROTIVPOŽARNOJ ZAŠTITI

Na sastanku koji je KUCZ održala sa najodgovornijim predstavnicima protivpožarne zaštite Tuzlanskog kantona istaknut problem neodgovoravajućeg odnosa zajednice i loša organiziranost postojećih vatrogasnih jedinica.

UVOD

Zaštita od požara je djelatnost od posebnog društvenog interesa, koja se organizira i provodi u svim mjestima i svim objektima koji su izloženi opasnostima od izbijanja i širenja požara. Zapravo to je složena multidisciplinarna djelatnost koja predstavlja skup mjera i radnji upravne, organizacione, tehničke, obrazovne i propagandne prirode, koje se prije svega poduzimaju u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara, a zatim lokalizovanja i gašenja, te spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Dosljedno provođenje svih mjera i radnji za uspješno provođenje cjelokupne zaštite od požara je obaveza veoma širokog kruga različitih subjekata kao što su društveno-politička zajednica, preduzeća i druge organizacije i građani.

Tuzlanski kanton koji se odlikuje znatnom zastupljenošću industrijskih kapaciteta iz oblasti bazne hemije i hemijsko-prerađivačke industrije, eksploatacije i prerade uglja, eksploatacije drveta i drveno-prerađivačke industrije te industrije prerade voća i povrća, ima veoma visok rizik od izbijanja i širenja požara usljed prirode procesa proizvodnje odnosno svojstava materija koje se prerađuju, koriste u proizvodnji odnosno skladištenju tokom i nakon proizvodnje. Naslijeđeni nepovoljni lokacijski položaj stambenih i industrijskih zona, te između objekata unutar zona dodatno su pogoršani u poslijeratnom periodu stihijskom gradnjom stambenih objekata. Poseban problem predstavlja znatno povećanje broja stanovnika, u odnosu na raniji period, koji žive na području TK što za posljedicu ima da je prosječna gustina naseljenosti skoro duplo veća u odnosu na prosjek za Federaciju.

Sve navedeno, udruženo sa faktorima izbijanja i širenja požara, odnosno gašenja i lokalizacije požara na koje čovjek ne utiče direktno, kao što su goriva svojstva materija, klima, vrsta i sastav tla, nagib i dispozicija odnosno orografija terena, presudno utiče na broj i vrstu požara na području Kantona. Naime, statistički posmatrano u zadnjih nekoliko godina, na području Kantona godišnje izbije oko 1.200 požara od kojih većina otpada na požare koji ne ugrožavaju život ljudi kao što su zapaljenja kontejnera, deponija smeća, sijena, pomoćnih objekata i slično. Učestalost šumskih i

požara na otvorenim prostorima tokom godine oscilira i svakako da se njihov intenzitet u ljetnom periodu povećava. Najmanji postotak otpada na požare koji izbijaju na privrednim objektima.

ZAKONSKO UREĐENJE PROTIVPOŽARNE ZAŠTITE

Protivpožarna zaštita na području našeg Kantona uređena je na temelju ranijeg republičkog Zakona o zaštiti od požara (Službeni list SRBiH, broj: 15/87, 37/88, 38/89, 19/90 i 36/90, te Službeni list RBiH, broj: 20/95). Međutim ovaj Zakon je donesen, znači, prije 15 godina u uslovima drugačije društveno-ekonomske stvarnosti te njegova primjenljivost na terenu je potpuno upitna.

U poslijeratnom periodu kada su se bitno izmijenili društveni odnosi donesen je Kantonalni Zakon o zaštiti od požara («Službene novine TK», broj: 9/2001), a nešto kasnije i 7 Pravilnika ("Službene novine TK", broj 9/2002), kojima se obezbjeđuje provođenje ovog Zakona. Nažalost, predviđeno donošenje Kantonalnog Zakona o Vatrogatstvu je izostalo, te je ova oblast ostala neuređena, odnosno na snazi ostaju odredbe iz ranijeg Zakona o zaštiti od požara (članovi 33. do 59. i 74. do 75a.) koji se odnose na uređenje Vatrogasne oblasti.

Tuzlanski kanton, za sada, je jedini koji je donio Zakon o zaštiti od požara, ali koji nije usuglašen sa naprijed navedenim Zakonom koji se još uvijek primjenjuje u Federaciji BiH. Međutim, stanje na terenu zahtjeva sasvim drugačiji pristup rješavanju ove oblasti. Naime, donošenje zakona o zaštiti od požara po kantonima koji nisu usaglašeni

ni sa postojećim, a ne postojanje krovnog Zakona (bar na federalnoj razini) stvara opću pravnu zbrku koja ne pridonosi pravilnom funkcioniranju protivpožarne zaštite na cjelokupnom prostoru federacije i države.

Segment protivpožarne zaštite u nadležnosti civilne zaštite, a koji se odnosi na organizaciju, sadržaj i provođenje mjera zaštite i spasavanja od požara, odnosno organizovanje, opremanje, obučavanje i djelovanje jedinica civilne zaštite specijalne namjene za zaštitu od požara, ranije je bio uređen Zakonom o odbrani FBiH i Uredbom o organizaciji, sadržaju i provođenju mjera zaštite i spasavanja ("Sl. novine FBiH", broj 27/98).

Usvajanjem Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Sl. novine FBiH", broj 39 od 8.8. 2003. godine) stavljene su van snage odredbe iz Zakona o odbrani, ali su ostale na snazi odredbe iz Uredbe. Ovim Zakonom uređuje se cjelokupni sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća, prava i dužnosti građana i organa, te druga pitanja. Svakako da poseban segment zauzima i zaštita od požara koja će detaljnije biti razrađena donošenjem određenih podzakonskih akata.

VATROGASNE JEDINICE I DRUŠTVA NA PODRUČJU TK

Znači, postojeća zakonska regulativa omogućila je da se vatrogatstvo na području Tuzlanskog kantona organizira kroz dvije osnovne forme i to kao:

- vatrogasne jedinice
- vatrogasna društva

Vatrogasne jedinice su organizirane kao teritorijalne za područje cijele općine ili za dvije

općine.

Vatrogasna društva, odnosno dobrovoljna vatrogasna društva su organizirana kao dobrovoljna za potrebe općine, kao industrijska za potrebe privrede ili za potrebe i općine i privrede.

Snage po općinama sa kojima se na terenu može realno raspolagati i upotrijebiti na gašenju nastalih požara su:

OPĆINA BANOVIĆI

Sveukupna zaštita od požara na cijelom području općine provodi se putem TVJ Banovići. Finansiranje si vrši iz više izvora i to na temelju potpisanih ugovora, koji su verifikovani od strane Komisije koju je formiralo Općinsko vijeće. Naime, budžet općine Jedinicu finansira sa 30%, Rudnik mrkog uglja Banovići 30%, a ostatak ostali privredni subjekti sa područja općine.

Jedinicu čini 17 profesionalno uposlenih osoba koji su dobro obučeni za obavljanje svojih zadataka. O opremljenosti jedinice, u narednom vremenu, treba znatno više povesti računa.

OPĆINA DOBOJ-ISTOK

Ne postoji nikakav oblik organizirane protivpožarne zaštite. Svi požari koji izbiju na području ove općine gase se angažiranjem mještana ili TVJ Gračanica na komercijalnoj osnovi.

OPĆINA ČELIĆ

Duži vremenski period na ovoj općini nije postojao nikakav organiziran oblik protivpožarne zaštite. Međutim, od prije dvije godine formirano je DVD koje je registrirano kao Udruženje građana na osnovu Odluke općinskog vijeća. Finansiranje rada ovog Društva riješeno je putem odvajanja dijela novca prilikom registriranja automobila, izdavanja urbanističkih i građevinskih saglasnosti i slično. Inače, u sastavu društva je 30 osoba koje su relativno dobro obučene i opremljene iz doniranih sredstava.

OPĆINA GRAČANICA

U sklopu službe za opću upravu, boračko-invalidsku zaštitu, izbjegla i raseljena lica i zajedničke poslove smješteno je Odjeljenje za protivpožarnu zaštitu - TVJ. Kompletne finansijske obaveze prema pripadnicima ove jedinice snosi općina Gračanica. Trenutno je uposleno 15 pripadnika koji imaju odgovarajuće ispite iz oblasti protivpo-

žarne zaštite. Opremljenost jedinice nije na zadovoljavajućem nivou. Karakteristično za ovu jedinicu je to da se ona angažira na području 3 općine i to: Gračanice, Doboj-Istoka i Petrova u Republici Srpskoj. Sa općinama Doboj-Istok i Petrovo postoje potpisani ugovori kojima se pobliže regulišu sva pitanja vezana za njihovo pozivanje i djelovanje na gašenju požara.

OPĆINA GRADAČAC

U sklopu Vatrogasnog društva koje djeluje kao Udruženje građana, obrazovana je Vatrogasna jedinica Gradačac. Cjelokupne troškove za nesmetan rad ove jedinice snosi općina Gradačac. Jedinicu čini 8 pripadnika. Spadaju u grupu srednje opremljenih jedinica.

OPĆINA KALESIJA

Na osnovu Odluke kabineta načelnika općine postojeća TVJ Kalesija pridodata je Općinskoj službi civilne zaštite koja direktno rukovodi njenim radom. Finansiranje se obavlja budžetskim sredstvima. Jedinicu čini 8 osoba od kojih su dva na profesionalnom radu, a sa preostalim se potpisuje Ugovor o djelu čime se u potpunosti reguliše njihov status. Inače, ova jedinica je popunjena osobama koje su obučene u sklopu Operacije Florijan. Opremljenost je na srednje zadovoljavajućem nivou, a jedan dio opreme je iz doniranih sredstava i opreme iz operacije Florijan.

OPĆINA LUKAVAC

Sve požare na području općine Lukavac gasi TVJ Lukavac koja se finansira iz budžeta općine. Jedinicu čini 20 dobro obučanih vatrogasaca koji su nezadovoljavajuće opremljeni odgovarajućom opremom i sredstvima.

Treba napomenutu da je tokom mjeseca decembra 2003. godine Jedinica bila u štrajku zbog najave novog ustroja iste. Naime, sukladno planskim orijentacijama Kabineta načelnika općine ova Jedinica bi trebala da se registriira kao Javna ustanova na što pripadnici Jedinice ne pristaju.

OPĆINA KLADANJ

Kao Udruženje građana, već duži niz godina postoji DVD koje se finansira dijelom iz budžetskih sredstava, a dijelom vlastitim angažmanom. Opremljenost je na niskom stupnju, a mogućnosti za obnovu postojeće ili nabavku nove opreme su nikakve. Broj pripadnika osposobljenih za gašenje požara je oko 37, njih 4 je u stalnom angažmanu, a još 6 pripadnika sa položenim ispitom imaju status volontera.

OPĆINA SAPNA

Ne postoje organizirane snage koje bi gasile požare na području ove općine. Svi eventualni požari se gasu u organizaciji Službe CZ i mjesnog stanovništva koje na dobrovoljnoj osnovu pristupa gašenju.

OPĆINA SREBRENİK

Iako se rado o jednoj od većih i ekonomski jačoj općini, nivo protivpožarne zaštite dugo nije bio na zadovoljavajućoj razini. U proteklih nekoliko godina poduzeti su naponi koji su rezultirali formiranjem Vatrogasnog društva Srebrenik kao Udruženja građana. Finansiranje rada društva se vrši iz bužetskih sredstava kao i samofinansiranjem. Društvo broji oko 30 članova koji se angažiraju na poziv za što dobivaju novčanu naknadu. Raspolazu dotrajalom opremom i sredstvima koje je nužno što prije zanoviti. Vatrogasni dom je savremenog tipa i novijeg datuma.

OPĆINA TEOČAK

Svi požari se gasu od strane mjesnog stanovništva uz koordinirajuću ulogu Službe civilne zaštite i pripadnika MUP-a.

OPĆINA TUZLA

Za gašenje požara i obavljanje svih vrsta tehničkih intervencija na području općine Tuzla, a po potrebi i cijelog kantona, obrazovana je Profe-

sionalna vatrogasna brigada koja je jedan od značajnijih budžetskih korisnika općine Tuzla. Svako da značajna finansijska sredstva ova Jedinica sama sebi obezbijedi obavljajući sve vrste poslova iz oblasti protivpožarne zaštite. Jedinicu čini 88 pripadnika koji su dobro obučeni i opremljeni za gašenje svih vrsta požara. Generalno se može reći da se radi o Jedinici koja može odgovoriti svim zadacima na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme.

OPĆINA ŽIVINICE

Sukladno Ugovoru koji datira još iz ratnog perioda, na ovoj općini sve požare i intervencije iz oblasti PPZ obavlja IVD "Rudnik Đurđevik". Osnovni finansijeri su Rudnik i općina. Jedinica broji 25 pripadnika koji su zadovoljavajuće obučeni. Opremljenost jedinice može se ocijeniti zadovoljavajućom za slučaj niskog i srednjeg nivoa požarnog opterećenja.

MJERE ZA POBOLJŠANJE STANJA

1. Neophodnost pokretanja organiziranog oblika protivpožarne zaštite u općinama gdje ista ne postoji je imperativ i tom poslu treba pristupiti odmah.

2. Generalno se može reći da snage koje su zadužene za gašenje požara po općinama su zadovoljavajuće obučene i opremljene ali za vrijeme niskog i srednjeg nivoa požarnog opterećenja odnosno stepena opasnosti od požara. Za uvjete visokog i izraziti visokog povećanja nivoa požarnog opterećenja (požari velikih razmjera ili vrlo veliki broj manjih i srednjih požara, odnosno veći broj istovremenih požara) opremljenost postaje upitna jer su sredstva i oprema uglavnom stara.

3. Finansiranje minimuma potreba jedne jedinice u općini riješeno je vrlo različito od općine do općine, te je donošenje krovnih zakona iz

oblasti PPZ posao koji ne bi trebalo odlagati. O nekakvom najoptimalnijem rješenju, kada je u pitanju organiziranost i način finansiranja jedinica za protivpožarnu zaštitu, u vrlo otežanim ekonomsko-privrednim uvjetima u kojima se nalazi naš kanton, teško je donositi sud.

4. Nužnost pravilnog i svrsishodnog organiziranja jedinica za PPZ na nivou Kantona i općina je neophodno što prije zakonski riješiti,

5. Način i postupak djelovanja jedinice sa jedne općine kao ispomoć drugoj na teritoriji susjedne ili druge općine treba regulisati na najoptimalniji i najbrži način.

SASTANAK SA RUKOVODEĆIM OSOBAMA IZ OBLASTI PROTIVPOŽARNE ZAŠTITE SA PODRUČJA TK

S ciljem sagledavanja trenutnog stanja u ovoj oblasti i hitnog poduzimanja mjera na podizanju nivoa protivpožarne zaštite na području TK na viši stupanj, Kantonalna uprava CZ je organizirala sastanak sa najodgovornijim osobama iz oblasti PPZ koji je održan 24.03.2004. godine u Bostanskom kulturnom centru.

Sastanku su pored domaćina prisustvovali: rukovodioci općinskih štabova/službi CZ, rukovodioci jedinica PPZ u općinama, predstavnici JP "Šume TK" Kladanj, predstavnici Rudnika Kreka i Banovići, predstavnik MUP-a TK (član KŠCZ Tuzla), pomoćnik ministra za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo (član KŠCZ Tuzla), direktor PVB Tuzla (član KŠCZ Tuzla).

Za sastanak je bio predviđen slijedeći dnevni red:

1. Mjesto i uloga KUCZ/KŠCZ kao koordinirajuće institucije u slučaju izbijanja požara velikih razmjera i proglašenja stanja prirodne i druge nesreće,

2. Informacija o stanju organiziranosti PPZ na području TK,

3. Diskusija i donošenje zaključaka.

Nakon uvodnog obraćanja od strane VD Direktora Kantonalne uprave civilne zaštite Tuzla, obrađene su teme predviđene dnevnim redom, te se pristupilo diskusiji u kojoj su aktivno učestvovali slijedeći sudionici: Selim Bešić, komandir TVJ Kalesija, Dževdet Čamdžić, komandir TVJ Gračanica, Zumra Grabčanović, pom. načelnika CZ Tuzla, Borislav Radojčić, rukovodilac poslova ZNR Kreka, Ibrahim Hadžić, Komandant PVB Tuzla, Bajro Imširović, šef službe CZ Srebrenik, Amir Sejdinović, šef službe CZ Lukavac, Bego

Begić, pom.nač.CZ Kladanj, Enver Jukić, pom.nač.CZ Živinice, Isam Sendić, načelnik OŠ-CZ Gradačac, Mustafa Bajić, načelnik OŠCZ Gračanica, Enver Huskić, direktor TVJ Banovići, Safet Fazlić, načelnik OŠCZ Kalesija, Nedim Kurbašić, MUP TK ; Glavni inspektor za PPZ, Mustafa Delić, komandir VJ Srebrenik, Himzo Stupar, zamjenik starješine TVJ Lukavac.

ZAKLJUČCI SASTANKA

1. Ubrzati proceduru donošenja zakona i propisa iz oblasti vatrogastva u kojima predvidjeti dodatne izvore finansiranja za obučavanje, uvježbavanje, opremanje i znavljanje struktura i opreme općinskih vatrogasnih jedinica,

2. U svim općinama TK na kojima nema vatrogasnih jedinica, organizirati vatrogasne jedinice prema važećim zakonima i propisima iz te oblasti,

3. Postojeće oblike organiziranja vatrogasnih jedinica i društava na općinama kvalitetnije vezati za korišćenje sredstava iz proračuna u finansiranju rada, opremanja i znavljanju opreme kako bi bili operativniji i sposobniji obavljati poslove PPZ građana, njihove imovine i dobara općine,

4. Održati Okrugli sto na temu "Ugroženost od požara i stanje protivpožarne zaštite na području TK" na koje pozvati najodgovornije predstavnike vlasti Kantona i općina.

Benedin Pejić

POPLAVE POSTALE STALNA PRIJETNJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Poplave i ove godine opustošile usjeve i nanijele ogromnu materijalnu štetu

UVOD

Kao posljedica obilnih kišnih padavina, područje Tuzlanskog kantona svake godine zahvate poplave manjih ili većih razmjera, koje za posljedicu imaju ogromne materijalne štete na poljoprivrednim usjevima, stambenim, poslovnim, industrijskim i drugim građevinskim objektima, te na putevima i drugim infrastrukturnim objektima.

Obilne kišne padavine i poplave vrlo često za posljedicu imaju aktiviranje klizišta što pričinjava dodatne štete na stambenim i infrastrukturnim objektima, a vrlo često je ugrožena i bezbjednost ljudi.

U posljednjih nekoliko godina, a naročito u toku 1999., 2001., 2003. i 2004. godine, desile su se poplave većih razmjera u općinama: Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Lukavac, Živinice, Srebrenik, Tuzla, Sapna, Kalesija i Čelić. Najznačajnije plavne rijeke na području TK su: Spreča,

Tinja, Mala Tinja, Oskova, Gostelja, Sapna, Jala, Šibošnica i Turija.

U praksi se pokazalo da je značajan uzrok poplava, pored pojave velikih voda na nereguliranim koritima vodotoka, također i ljudski faktor jer se poplave dešavaju i uz regulisane vodotoke, zbog toga što se u njih često odlaže razni otpadni materijal, što znatno smanjuje proticajni profil korita vodotoka. Pojavi poplava doprinosi i nekontrolisana sječa šuma u slivnom području vodotoka, što, usljed slabo razvijenog vegetacijskog pokrivača, dovodi do naglog oticanja vode u dotok i izljevanja iz korita.

U prethodnih nekoliko godina, a naročito nakon katastrofalnih poplava u junu 2001. godine, urađeni su značajni radovi na regulaciji korita vodotoka, (Šibošnica, Sokoluša, Mala Tinja, Jala, Sapna, Tinja, Spreča i Oskova) naročito u općinama: Čelić, Gračanica, Gradačac, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Tuzla i Živinice. Za ove radove uložena su značajna finansijska sredstva iz bu-

džeta Direkcije voda, TK, općina i FBiH. U većini općina realizovane su akcije čišćenja korita vodotoka od raznog otpadnog materijala što je znatno uticalo na smanjenje intenziteta poplava na tim područjima.

POPLAVE U TOKU 2004. GODINE

U dosadašnjem periodu 2004. godine desile su se poplave u toku aprila, juna i jula mjeseca. Poplave najvećih razmjera, u ovoj godini, registrovane su mjesecu aprilu, i to u dva navrata: u periodu od 10. do 14. 04. i od 24. do 25. 04. 2004. godine, na području općina: Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Lukavac, Živinice i Srebrenik. U općinama: Tuzla, Sapna, Kalesija i Teočak velike količine oborinskih voda i bujični vodotoci izazvali su poplave manjih razmjera.

U općini Živinice izlile su se rijeke Spreča i Oskova, te je poplavljeno, u dva navrata, oko 1.200 ha poljoprivrednog zemljišta i nekoliko desetina individualnih stambenih objekata. Zbog opasnosti od ugrožavanja života ljudi, kraće vrijeme je bilo evakuisano, iz svojih kuća, oko 20 lica. Stanje u općini Živinice je bilo najkritičnije u dane 26. i 27. 04. kada je prijetila opasnost da dođe do poplava katastrofalnih razmjera, ali, zahvaljujući prestanku kišnih padavina, do toga nije došlo.

Na području općine Gračanica rijeka Spreča je poplavila, u oba navrata, oko 150 ha poljoprivrednog zemljišta, dvije kuće i jednu vikendicu. U MZ Stjepan Polje izlio se lokalni potok i poplavio kraću dionicu magistralnog pute Tuzla- Doboj, ali nije došlo do prekida saobraćaja.

Na području općine Doboj Istok rijeka Spreča je poplavila oko 250 ha poljoprivrednog zemljišta, a nekoliko kuća je bilo ugroženo.

U općini Srebrenik rijeka Tinja poplavila je, na području MZ Špionica, veću površinu poljoprivrednog zemljišta. Bilo je ugroženo nekoli-

ko kuća, a došlo je i do manjeg oštećenja nasipa na lijevoj obali rijeke Tinje, u blizini ušća Slanjske rijeke kao i nasipa u naselju Kiseljak.

Na području općine Gradačac rijeka Mala Tinja i manji vodotoci poplavili su nekoliko stotina ha poljoprivrednog zemljišta na lokaciji Kerrep-Ormanica. Pod vodom je, kraće vrijeme, bilo nekoliko kuća. Kraće vrijeme je u prekidu bio saobraćaj na jednom lokalnom putu.

U općini Lukavac, rijeke Spreča i Jala, poplavile su, u oba navrata, oko 325 ha poljoprivrednog zemljišta u MZ: Devetak, Bokavići, Bistarac Donji i Gornji, Dobošnica Donja, Krtova i Gnojnica. U MZ Turija bile su poplavljene 3 kuće. Bujični vodotoci i velike količine oborinskih voda oštetili su veliki broj makadamskih puteva i nanijeli velike količine zemlje i mulja na gradske ulice.

U općini Tuzla, u kratkom vremenskom periodu, palo je oko 37 l/m² kiše što je izazvalo nagli porast vodostaja svih vodotoka, ali nije došlo do izlivanja rijeka Jale i Soline, kao ni lokalnih potoka. Međutim velika količina oborinskih voda izazvala je plavljenje poljoprivrednog zemljišta i veći broj kuća u nekoliko MZ.

U općini Kalesija izlili su se manji vodotoci, te je kraće vrijeme bila poplavljena manja površina poljoprivrednog zemljišta, oštećen je jedan zaštitni nasip i lokalni put. Na lokalnom putu Kalesija –Jelovo Brdo došlo je, usljed začepjenja odvodnih kanala i šahta, do plavljenja puta ispod podvoznjaka i do prekida saobraćaja na ovom putu.

U općini Sapna vrlo visok vodostaj rijeke Sapne ugrozio je trafo stanicu i lokalni put Sapna-Žuje-Šarci. Na lokalnom putu Sapna –Nezuk oštećen je potporni zid. Usljed začepjenja korita vodotoka i plavljenja puta Sapna-Nezuk došlo je do kraćeg prekida saobraćaja na istom.

U oba perioda obilnih kišnih padavina došlo je, usljed dotoka velikih količina vode, do naglog porasta nivoa hidroakumulacije "Modrac". Maksimalni nivoi su dostignuti 15. 04.- na koti 200,17 m.n.m.(ukupno isticanje vode iz HA-77 m³/s) i 27. 04.- na koti 200,43 m.n.m. (ukupno isticanje vode iz HA-101 m³/s). Nivo HA "Sniježnica", općina,Teočak, u oba perioda obilnih kišnih padavina, bio je 1,2m, odnosno 1,7m, ispod kritične vrijednosti.

Ni u jednoj općini, na području TK, nije proglašeno stanje prirodne nesreće, usljed poplava.

Poplave su prčinile velike materijalne

štete prije svega na poljoprivrednim usjevima i lokalnim makadamskim putevima. Najteže stanje je bilo na području općine Živinice, gdje su, vjerovatno, nastale i najveće štete usljed poplava, ali u ovoj općini, iz nepoznatih razloga, nije izvršena procjena pričinjenih šteta. Općinske stručne komisije, u osam općina, izvršile su procjenu pričinjenih šteta, a KUCZ je, na osnovu dobijenih izvještaja sačinila zbirnu informaciju o štetama, koja je dostavljena Vladi TK na razmatranje, sa prijedlogom, da Vlada razmotri mogućnost dodjele finansijske pomoći, za sanaciju šteta.

Ukupne štete, usljed poplava, u aprilu 2004. godine, na području osam općina TK, procijenjene su u iznosu od 3.387.528,75KM.

Općinu Čelić zahvatile su, dana 16.06.2004. godine, obilne kišne padavine koje su izazvale poplave većih razmjera, naročito na području MZ: Čelić, Brnjik i Donji Humci. Pričinjene su velike materijalne štete na infrastrukturnim, stambenim i privrednim objektima, te na poljoprivrednim usjevima. Oštećeni su asfaltni putevi u dužini od 2 km, a put Čelić-Šibošnica-Tuzla bio je izvjesno vrijeme u potpunom prekidu. Dio vodovodne mreže u naselju Čelić je potpuno uništen, poplavljeno je oko 50 kuća, a 2 veća i više manjih privrednih preduzeća pretrpjeli su veće materijalne štete. Oštećeno je ili uništeno oko 200m odbrambenih potpornih zidova, pored vodotoka, oštećena su 2 mosta, kao i odbrambena brana na Čeličkoj rijeci.

Imajući u vidu vrlo teško stanje na terenu, u općini Čelić je proglašeno, dana 16.06.2004. godine, stanje prirodne nesreće usljed poplava.

Nakon povlačenja vode sa poplavljenih područja svi raspoloživi ljudski i materijalni resursi su angažovani na sanaciji stanja na terenu, u cilju normalizacije uslova za život građana.

Općinska stručna komisija procijenila je ukupne štete u iznosu od 584.753,19 KM, a za angažovanje ljudi i materijalno-tehničkih sredstava, prilikom odbrane od poplava, utrošeno je 95.419 KM. Iz budžeta općine je za sanaciju pričinjenih šteta izdvojeno 30.000 KM.

Imajući u vidu da općina Čelić ne raspolaže dovoljnim sredstvima za sanaciju pričinjenih šteta usljed poplava, upućen je zahtjev za finansijsku pomoć, posredstvom KUCZ, Vladi TK. Uz zahtjev za pomoć je dostavljena kompletna, zakonski propisana, dokumentacija.

Obilne kišne padavine zahvatile su u junu mjesecu i područje općina: Doboju Istok, Gračanića, Kladanj, Teočak i Lukavac, ali nije došlo do

poplava. Pričinjene su samo manje materijalne štete.

U julu mjesecu 2004. godine obilne kišne padavine zahvatile su čitavo područje TK, što je izazvalo porast nivoa svih vodotoka, ali je do poplava, većih razmjera, došlo samo na području općina Živinice i Kalesija.

Dana 28. 07. 2004. godine rijeka Spreča se izlila čitavom dužinom njenog toka, na području općine Kalesija, pri čemu je poplavljeno oko 110 ha poljoprivrednog i oko 1000 ha drugog zemljišta. Poplavljeno je i 12 kuća i više pomoćnih objekata.

U toku 29.07.2004. godine voda se počela povlačiti sa poplavljenih područja tako da je 30.07.2004. godine došlo do potpunog povlačenja vode sa svih poplavljenih područja, a narednog dana je došlo do normalizacije stanja na području čitave općine.

Veliki plavni val rijeke Spreče, iz pravca Kalesije, izazvao je, dana 28.07.2004. godine, nagli porast nivoa, a zatim i izljevanje rijeke Spreče, na tri lokacije, na području općine Živinice. Poplavljene su velike površine poljoprivrednog i drugog zemljišta, ugrožen je jedan lokalni put, poplavljeno je nekoliko kuća u naselju Strašanj, a također je bio ugrožen i regionalni put Živinice-Zvornik.

Dana 29.07.2004. godine došlo je do znatnog pogoršanja stanja na području općine Živinice. Pod vodom se nalazilo oko 1.000 ha poljoprivrednog i drugog zemljišta i oko 80 stambenih objekata. U najugroženijem području nekoliko porodica se samoinicijativno evakuisalo iz poplavljenih kuća.

Nakon što je povećano ispuštanje vode kroz temeljne otvore na brani HA «Modrac» (što nije izazvalo plavljenje područja nizvodno od brane) voda se počela povlačiti tako da je, dana 30.07.2004. godine, došlo do povlačenja vode sa skoro svih poplavljenih područja, a

narednih dana stanje se potpuno normalizovalo.

Najviši nivo HA "Modrac" od 199,79 m.n.m. (21 cm ispod preljeva) dostignut je 30.07.2004. godine, a maksimalno isticanje kroz temeljne otvore na brani iznosilo je 60 m³/s.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

1. Područje TK, u posljednje vrijeme je sve više ugroženo poplavama većih razmjera koje pricinjavaju znatne materijalne štete. Poplavama je najugroženije područje općine Živinice zbog činjenice da nisu završeni najvažniji projekti na regulaciji korita rijeka Spreče i Oskove. Problem predstavlja i zatranost korita rijeke Oskove do ušća Oskove u Spreču i korita Spreče do ušća u HA "Modrac", velikim količinama mulja i ugljene prašine iz Rudnika uglja "Banovići", što zbog plitkog korita vodotoka izaziva povratni plavni val rijekom Sprečom i Oskovom.

2. Kod dugotrajnijih obilnih kišnih padavina, kada dolazi do porasta nivoa HA «Modrac» iznad preljeva, na brani hidroakumulacije i kada se, usljed velikog dotoka vode, formira plavni val od nekoliko stotina m³/s, nizvodno od brane, dolazi do plavljenja velikih površina, na području općina Lukavac, Gračanica i Doboj Istok.

Do poplava često dolazi i na području općine Srabrenik, na lokacijama gdje, još uvijek, nije završena regulacija korita rijeke Tinje.

Poplavama su također ugrožene i općine: Čelić (rijeka Šibošnica) i Kalesija zbog rijeke Spreče i manjih vodotoka (Gribaja, Mandura i Dubnica) koje se, nakon obilnijih kišnih padavina, pretvaraju u bujične vodotoke velike razorne snage.

U općini Tuzla u posljednjih nekoliko godina realizovani su značajni projekti na regulaciji korita rijeke Jale i manjih vodotoka (lokalni potoci), kao i poslovi na čišćenju korita vodotoka od raznog otpadnog materijala i rastinja, što je imalo

za posledicu manji broj poplava kao i slabiji intenzitet poplava kada do njih dođe.

3, Treba naglasiti da je u zaštiti od poplava najvažnije preventivno djelovanje koje treba da se ogleda u realizaciji projekata regulacije, čišćenja i održavanja korita vodotoka posebno onih koji, u slučaju poplava, predstavljaju najveću opasnost za materijalna dobra. Za realizaciju ovih projekata potrebna su značajna finansijska sredstva kojih nema dovoljno ni u budžetima općina, kao ni u budžetu Kantona, ali je neophodno da nadležni općinski i kantonalni organa vode stalne aktivnosti kako bi se ova sredstva obezbijedila iz više izvora (budžeti FBiH, i J.P. "Slivovi rijeke Save", Sarajevo, povoljna kreditna sredstva, donacije i drugi izvori.)

4. Oblast odbrane i zaštite od poplava treba urediti na način da se ustroji sistem u kome će se neposrednom odbranom od poplava baviti subjekti koji su zakonski nadležni za ove poslove: Javno preduzeće "Slivovi rijeke Save", Sarajevo, nadležno kantonalno ministarstvo, Direkcija Voda TK, nadležne općinske službe i preduzeća specijalizovana za odbranu od poplava, kako je to predviđeno Uredbom o izradi planova odbrane od poplava, koju je donijela Vlada FBiH u januaru 2002. godine. U tako ustrojenom sistemu zadaci struktura Civilne zaštite bili bi vezani za poslove zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na poplavljenom području, koji su precizno definisani Zakonom o zaštiti i spašavanju.

U vezi sa ovom problematikom KUCZ je, do sada, uputila nadležnom Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK, više dopisa u kojim je traženo da se preduzmu odgovarajuće mjere i aktivnosti kako bi se na području TK, u praksi realizovale odredbe navedene Uredbe, ali do sada nije bilo nikakvih rezultata.

Mesud Tanović

Pojava bruceloze kod domaćih životinja na području TK

UVOD

Pojava oboljevanja domaćih životinja od bruceloze na području TK, ponovo je aktualizirala problematiku zaštite domaćih životinja od ove bolesti, koja se može prenijeti i na čovjeka (zoonoza).

Aktuelizirano je sprovođenje preventivnih mjera koje treba da sprovode vlasnici i posjednici životinja (pravna i fizička lica), organi nadležni za poljoprivredu i stočarstvo veterinarske službe i općinske službe civilne zaštite.

Strukture civilne zaštite redovno prate stanje u ovoj oblasti, a preventivno i operativno djeluju samo onda kad obim opasnosti po zdravlje i život ljudi i životinja prevazilazi mogućnosti veterinarskih službi i resornih organa uprave. U slučaju potrebe sprovode se aktivnosti kontrole zdravlja životinja, sklanjanja i izmiještanja životinja, sprečavanje širenja pojava bolesti, i druge aktivnosti na zaštiti zdravlja životinja.

Kantonalna uprava civilne zaštite, prateći kretanja zaraznih i parazitarnih bolesti ljudi i životinja na području TK, uputila je akt svim općinskim službama civilne zaštite, kojim se traži hitna dostava podataka o zabilježenim slučajevima oboljevanja ljudi i životinja od zarazne bolesti bruceloze.

PREGLED AKTUELNOG STANJA NA PODRUČJU KANTONA

Na prostoru općine Banovići, krajem maja 2004 godine zabilježen je prvi slučaj oboljevanja od bruceloze, a početkom juna 2004. hospitalizirana su još četiri oboljela lica na Infektivnoj klinici UKC-a Tuzla.

Potvrđeno je da su izvor zaraze, za oboljela lica u Banovićima, zaražene koze u naselju Brezovača. Za dvanaest koza je serološki potvrđena dijagnoza bruceloze, koje su zajedno sa životinjama iz kontakta neutralizirane i zakopane po nalogu kantonalnog veterinarskog inspektora na sanitarnoj deponiji «Desetine» u općini Tuzla. Zbog negodovanja građana iz MZ Moluhe u općini Tuzla, izvršeno je iskopavanje leševa koza, koje su pod stručnim veterinarskim nadzorom stavljene u duple plastične vreće, natovarene u metalni kontejner i posebnim transportnim sredstvom JKP

«Komunalac» Tuzla vraćene u Banoviće. Od strane Veterinarske stanice Tuzla, izvršena je hitna i potpuna dezinfekcija šireg područja oko deponije "Desetine" gdje su bile zakopane seropozitivne koze na brucelozu.

Prema informacijama HES-a DZ Banovići, po povratku oboljelih koza iz Tuzle na općinu Banovići, izvršeno je uništavanje seropozitivnih grla spaljivanjem u kontejnerima koji su bili duboko zakopani, a potom je sprovedena dezinfekcija šireg prostora, kako se ne bi ugrozilo zdravlje i život ljudi i kako bi se spriječilo dalje širenje bolesti.

Povodom pojave bruceloze formiran je Štab za provođenje mjera zaštite od bruceloze na području općine u sastavu: šef inspekcijske službe, pomoćnik načelnika za CZ, direktor JP Veterinarska stanica, rukovodilac HES službe Doma zdravlja i rukovodilac JP "Komunalac" sa zadacima: da prate stanje i vode evidenciju oboljelih lica i životinja od bruceloze, da sačine Plan provođenja mjera zaštite od bruceloze, da sprovedu mjere zaštite od bruceloze na terenu, da daju uputstva stanovništvu kako i na koji način da sprovede mjere zaštite od bruceloze u neposrednom okruženju, da informišu stanovništvo o provedenim mjerama na terenu i da informišu općinskog Načelnika o provođenju mjera zaštite ljudi i životinja na općini.

Na području općine Kalesija, HES služba JU Doma zdravlja je registrovala jedan slučaj oboljenja od bruceloze, a oboljelo lice je upućeno na hospitalizaciju na Infektivnu kliniku UKC-a Tuzla. Po prijavi o postojanju zarazne bolesti na općini, veterinarska stanica i sanitarni inspektor su pristupili uzimanju uzoraka krvi i pregledu životinja. Nije potvrđena dijagnoza bruceloze kod domaćih

životinja. Preduzete su preventivne i operativne mjere zaštite ljudi i životinja kako bi se spriječilo širenje ove zarazne bolesti na prostoru općine Kalesija.

Na području općine Srebrenik i pored preventivnih mjera koje je donio u maju 2004. godine Načelnik općine u vidu Naredbe o zabrani nomadske ispaše ovaca i koza bez prateće dokumentacije na prostoru općine, registrovan je jedan slučaj oboljenja od bruceloze. Nakon dijagnostičiranja oboljenja kod ljudi, odmah se pristupilo dijagnostičkom ispitivanju cijelog stada ovaca ali nije bilo seropozitivnih ovaca. Na cijelom području općine Srebrenik provodi se akcija na dijagnostičko ispitivanje životinja, kako bi se preduzele neophodne mjere zaštite.

Na području općine Tuzla na Infektivnoj klinici UKC Tuzla hospitalizirana su dva lica oboljela od bruceloze. Prateći kretanje zaraznih bolesti ljudi i životinja, Služba za inspekcijske poslove – Veterinarska inspekcija, Veterinarska stanica Tuzla, preduzimaju preventivne i zakonom predviđene mjere u cilju sprečavanja pojave, suzbijanja i iskorjenjivanja zaraze na prostoru općine Tuzla. Na sjednici kabineta Načelnika općine Tuzla donesena je Naredba o zabrani nomadske ispaše ovaca na prostoru općine Tuzla i Naredba o striktnoj provedbi preventivno – dijagnostičiranih procedura iz Programa mjera zaštite životinja za 2004. godinu.

Na području općine Živinice nema oboljelih lica od bruceloze ali je registrovano sedam grla sitne stoke (ovaca) seropozitivnih na brucelozu i kju groznicu koje su eutanazirane i neškodljivo uklonjene. Da bi se spriječilo dalje širenje bolesti od strane općinskog načelnika donesena je Naredba o zabrani prometa stoke i prodaja mlijeka i mliječnih prerađevina na području općine, bez posjedovanja "Mliječnog kartona" izdatog od strane nadležnog organa i da se putem televizije Živinice, i predstavnika JVU Veterinarske stanice rea-

lizira emisija edukativnog karaktera, sa ciljem edukacije stanovništva koji drže stoku, o preduzimanju mjera zaštite u vlastitoj organizaciji (preventivno cijepljenje, korištenje sredstava za kupanje stoke protiv prenosioca bolesti (krpelji i dr. insekti), izolaciji oboljelih životinja i da se umnože i distribuiraju postojeće brošure o antropozoonozama i načinima borbe protiv njih.

Na ostalim općinama TK (Čelić, Doboj-Istok, Gračanica, Gradačac, Kladanj, Teočak i Lukavac) nisu evidentirane zarazne bolesti kod ljudi i životinja, ali se preduzimaju preventivne mjere na zaštiti ljudi i životinja od zaraznih bolesti.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Imajući u vidu da je bruceloza opasna hronična zarazna bolest domaćih životinja i čovjeka (zoonoza) neophodno je preduzimanje svih predviđenih preventivnih mjera radi sprečavanja širenja bolesti kod životinja i prenošenja na ljude.

Liječenje domaćih životinja se ne sprovodi već se oboljele životinje ubijaju i neškodljivo uklanjaju.

Bolest se pretežno širi perorarno kontaminiranom hranom ili insektima koji sišu krv. Zaraza se često unosi nabavkom novih grla stoke zbog čega je obavezno provođenje karantina i dijagnostičko ispitivanje životinja. Da bi se spriječilo širenje bruceloze kod ljudi neophodno je izvršiti sveobuhvatnu dezinfekciju, obzirom da bolesnici a i oni koji su ozdravili mogu biti izvori zaraze jer izlučuju zarazne klice koje se mogu dugo vremena održavati u životu.

Pojavom bruceloze kod domaćih životinja epizotološka situacija na prostoru TK je teška i vrlo složena, sa mogućom eskalacijom bolesti zoonotičnog karaktera (bruceloza, kju groznica, bjesnoća, trihinelozna itd.).

Da bi se utvrdila stvarna epizotološka situacija na području TK potrebna su finansijska sredstva za dijagnostičko ispitivanje goveda, ovaca i koza koje bi se vršilo prema «Planu i programu zdravstvene zaštite životinja za 2004. godinu».

U cilju efikasnije zaštite zdravlja životinja i sprečavanja širenja zaraznih bolesti životinja koje se prenose na ljude, ministar Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK donio je, 11.6.2004. godine, Naredbu o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze kod goveda, ovaca, koza i svinja, na području TK.

Minka Šalkić

ČIST KANTON PITANJE OBRAZA I NAŠE BUDUĆNOSTI

U akciji koju je povelala Vlada Tuzlanskog kantona očišćeni svi putni pravci i vodotoci

Uvod

U čitavom poslijeratnom periodu, na području TK, vrlo je aktualna problematika prikupljanja, odvoženja i konačnog zbrinjavanja raznog otpadnog materijala, a posebno komunalnog otpada.

Otpadni materijal se odlaže duž magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva, na obalama vodotoka i vodenih akumulacija, kao i u same vodotoke i vodene akumulacije. Također je evidentno i formiranje većih ili manjih «divljih» deponija otpada u naseljima, duž puteva i na obalama vodotoka. Veliki problem predstavlja i odlaganje krupnog otpada (šasije automobila i razni kućanski aparati) u vodotoke i pored puteva.

Posljednjih nekoliko godina Vlada TK je, u saradnji sa općinama, organizovala akcije proljetnog čišćenja općina u kojima nisu postizani očekivani rezultati. Akcije su bile slabo organizovane, trajale su kraći vremenski period, a nakon određenog vremena ponovo smo imali isto stanje zagađenosti prostora, komunalnim i drugim otpadom.

Imajući u vidu navedene činjenice, a u cilju sprječavanja daljeg pogoršanja stanja, kao i postepenog poboljšanja ekološkog stanja okolice na području TK, Vlade TK je, na sjednici, u aprilu 2004. godine, usvojila "Strategiju uređenja prostora Tuzlanskog kantona". Urađen je Plan vođenja akcije i formiran Štab akcije na čelu sa predsjednikom Vlade TK. Na čelu općinskih štabova akcije nalaze se općinski načelnici.

Strategija uređenja prostora Tuzlanskog Kantona

Osnovni cilj usvojene "Strategije uređenja prostora TK" je da se prostor Kantona trajno očisti od komunalnog i drugog otpada.

Predviđeno je da se zadaci iz Strategije realizuju u dvije faze. U prvoj fazi, koja bi se odvijala od aprila do juna 2004. godine, izvršilo bi se uklanjanje otpadnog materijala u što je moguće većim količinama, dok bi se u drugoj fazi nastavilo čišćenje u kontinuitetu, radi održavanja čistoće područja TK.

U prvoj fazi je predviđeno da se izvrši čišćenje prigradskih i seoskih naselja, posebno uklanjanje kabastog otpada i «divljih» deponija, zatim

čišćenje putnog pojasa uz magistralne, regionalne i lokalne puteve, čišćenje obala i korita vodotoka i obala vodenih akumulacija, čišćenje površina u krugu privredno-industrijskih objekata, i čišćenje površina koje pripadaju osnovnim i srednjim školama i Tuzlanskom univerzitetu.

U drugoj fazi planiran je nastavak akcije čišćenja u cilju održavanja dostignutog stepena čistoće prostora TK, uz stalnu aktivnost svih nadležnih subjekata, prije svega inspeksijskih službi općina i Kantona, u kontroli održavanja čistoće prostora TK.

Strategijom je predviđeno da učesnici u realizaciji planiranih poslova budu: komunalna preduzeća (prikupljanje, zbrinjavanje i odvoz otpada), Direkcija za zaštitu okolice TK, Direkcija voda TK, Direkcija za ceste TK, stanovništvo, putem mjesnih zajednica, Općinskih službi CZ i Kantonalne uprave CZ, đaci i studenti, privredne organizacije, udruženja građana, nevladine organizacije i javni mediji (tv i radio stanice sa područja TK).

Svaki učesnik ove akcije sačinio je operativni

plan u kome su precizno utvrđeni poslovi koje treba realizovati. Poseban značaj je dat operativnim planovima realizacije zadataka subjekata čija je redovna djelatnost, pa time i najveća obaveza, prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje otpadnog materijala.

Operativnim planom angažovanja struktura CZ predviđeno je učešće, putem stanovništva, na čišćenju naselja, korita i obala vodotoka i hidroakumulacija, kao i putnih pojaseva pored lokalnih i

drugih puteva koji su u nadležnosti općina.

Kantonalna uprava CZ koordinirat će sve aktivnosti struktura CZ u akcijama čišćenja a praćenje realizacije planiranih zadataka vršit će se preko redovnih sedmičnih izvještaja o radu Općinskih službi CZ.

Za potrebe ove akcije nabavljen je, iz sredstava Direkcije za zaštitu okolice TK, odgovarajući alat za čišćenje koji je distribuiran svim Općinskim službama CZ.

Strategijom je predviđeno da se neophodna finansijska sredstva za realizaciju planiranih zadataka obiježbude iz slijedećih izvora: Direkcije za zaštitu okolice TK, Direkcije voda TK, Direkcije za ceste TK, Biroa za zapošljavanje TK, Budžeta TK i budžeta općina.

Na osnovu uvida u obim i vrstu zadataka iz operativnih planova svih subjekata, učesnika akcije, procijenjeno je da u 2004. godini treba, iz navedenih izvora, obzbiđediti **1.500.000 KM**, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Strategijom je preciziran i način praćenja realizacije planiranih zadataka. Predviđeno je, jed-

nom sedmično, održavanje sastanaka kantonalnog štaba za realizaciju Strategije, redovno kontaktiranje sa općinskim štabovima za provođenje akcije čišćenja i razmatranje njihovih izvještaja. Redovno se vrši obilazak općina i obavlja nadzor realizacije planiranih zadataka, a održavaju se i redovne konferencije za sredstva informisanja.

Pregled dosdašnjih aktivnosti na realizaciji planiranih zadataka

Po ocjeni kantonalnog štaba akcije planirani poslovi za period april-juni urađeni su, najvećim dijelom, u skladu sa Operativnim planom.

Zaključno sa junom 2004. godine realizovani su slijedeći zadaci koji se vode sa nivoa Kantona:

1. Raspisani su javni pozivi za ustupanje radova za određene poslove predviđene Operativnim planom, odabran najpovoljniji ponuđač- firma "Papillon", Čelić sa kojom je sklopljen ugovor koji će se realizovati i uz koordinaciju sa Službom za zapošljavanje, radi angažovanja 200 nezaposlenih lica sa područja TK.

2. Poslovi na čišćenju pojaseva pored magistralnih puteva, uklanjanju «divljih» deponija, postavljanju tabli za upozoravanje o zabrani odlaganja otpada, postavljanju zaštitnih ograda, postavljanju kanti za odlaganje smeća, kao i slični zadaci, realizovani su u iznosu od oko 60% u odnosu na plan, a identični poslovi, pored regionalnih puteva realizovani su u iznosu od oko 40%, u odnosu na plan.

3. Poslovi na čišćenju korita i obala vodotoka i hidroakumulacija, koji uključuju i uklanjanje krupnog otpada i sječu raznog rastinja, realizovani su u iznosu od oko 20% u odnosu na plan.

4. Poslovi na čišćenju prostora koji pripadaju osnovnim i srednjim školama i Tuzlanskom univerzitetu, koji obuhvataju uklanjanje otpada, košenje trave, uređivanje žive ograde, postavljanje kanti za smeće, sadenje sadnica i slično završeni su u iznosu od oko 80% u odnosu na plan.

Realizacija planiranih poslova se nastavlja, tako da se predviđa da će prva faza zadataka iz Operativnog plana, koja se odnosi na «udarno» čišćenje, biti završena do kraja jula 2004. godine, a druga faza, koja se odnosi na kontinuirano održavanje čistoće, do kraja novembra 2004 godine.

Zaključno sa junom 2004. godine urađeni su slijedeći poslovi koji se vode na nivou općina:

1. Čišćenje i uređivanje parkovskih i drugih zelenih površina, uklanjanje manjih «divljih» deponija otpada u prigradskim naseljima, postavljanje kanti za odlaganje otpada i slični poslovi, urađeni su, zavisno od općine, u iznosu od 50-80%, u

odnosu na plan..

2. Čišćenje terena i uklanjanje "divljih" deponija u seoskim područjima, posebno u naseljima u kojima nema organizovanog odvoženja komunalnog otpada, od strane komunalnih preduzeća, realizovano je u iznosu od oko 65%, u odnosu na plan.

3. Čišćenje korita i obala manjih vodotoka od komunalnog i krupnog otpada, obvljeno je u iznosu od 40-60%, u odnosu na plan.

4. Čišćenje komunalnog i krupnog otpada, te uklanjanje "divljih" deponija sa putnih pojasa pored lokalnih puteva, kao i postavljanje tabli upozorenja o zabrani odlaganja otpadnog materijala, realizovano je, zbog vrlo velikog broja "divljih" deponija, u relativno malom procentu, od oko 40% u odnosu na plan.

5. Poslovi koji su planirani da se realizuju od strane privrednih subjekata, obavljaju se vrlo sporo, posebno kada se radi o uređenju površina privrednih subjekata koji su locirani pored magistralnih i regionalnih puteva. Problemi su, također, prisutni i kada se radi o uređenju zemljišta na koje su locirani "auto otpadi".

Strategijom uređenja prostora TK i Operativnim planom, posebna pažnja je posvećena medijskom i propagandnom praćenju realizacije planiranih zadataka.

Realizacija zadataka iz Strategije kontinuirano se prati putem tv i radio stanica sa područja TK. U namjenskim emisijama, koje su skoro sva-

kodnevne učestvuju sagovornici iz svih oblasti koje su u vezi sa realizacijom zadataka iz Strategije, i to: iz Kantona, općina, komunalnih preduzeća, nevladinih organizacija i drugih subjekata.

U cilju maksimalnog animiranja stanovništva na realizaciji zadataka iz Strategije, u toku je izrada, prema posebno sačinjenom programu, propagandnog materijala, kao što su: prigodni džambo plakati, tv spotovi, "džinglovi" i propagandni materijal namjenjen školskoj omladini.

Po ocjeni kantonalnog Štaba za realizaciju Strategije, dosadašnji rezultati se mogu ocijeniti kao zadovoljavajući i pored uočenih nedostataka, koji se ogledaju u nedostatku dovoljnih finansijskih sredstava u općinama, komunalnim službama, slaboj opremljenosti preduzeća koja se bave skupljanjem i odvozom otpadnog materijala, slaboj pokrivenosti seoskih područja u prikupljanju i odvoženju otpadnog materijala i slaboj naplativosti usluga prikupljanja i odvoženja otpadnog materijala.

U narednom periodu je potrebno pojačati inspeksijski nadzor od strane kantonalnih i općinskih inspeksijskih službi u ovoj oblasti. Također je, u narednom periodu, neophodno maksimalno angažovanje svih nadležnih subjekata na edukaciji stanovništva u cilju podizanja pojedinačne i kolektivne svijesti kada se radi o postupanju sa komunalnim otpadom.

Mesud Tanović

TERENSKA VJEŽBA "POMOĆ UNESREĆENIM 2004"

Poslije pripremne simulirane vježbe početkom 2003. godine u aprilu 2004. godine održana i terenska vježba. Strukture civilne zaštite, vojske i civilne vlasti oba entiteta potvrdili da nema niti smije biti prepreke kada je sigurnost građana i njihove imovine u pitanju.

Vježba "Pomoć u nesreći 2003", koja je od 05. do 06.02.2003. godine održana na području općina Lukavac, Gračanica i Doboj, prema simuliranom scenariju prirodnih nesreća poslužila je kao provjera spremnosti postojećih struktura civilnih vlasti, vojske i civilne zaštite oba BiH entiteta da prevaziđu postojeće podjele svih vrsta u pružanju pomoći građanima u slučaju prirodne ili druge nesreće.

Vježba je organizirana u organizaciji OESS-a pod nadzorom osobnog izaslanika predsjednika OESS-a, generala Claudia Zappulla iz Francuske.

Rukovodstvo vježbe činili su gospodin Zappulla i direktori entitetskih uprava civilne zaštite.

Za vođenje vježbe formirano je više ćelija. BiH Koordinacijska ćelija bila je smještena na jezeru Modrac u Lukavcu, kao i rukovodstvo vježbe, i njim su upravljali ovlaštene predstavnici sa državne razine.

Entitetskim ćelijama upravljali su ovlaštene predstavnici sa entitetske razine i bile su smještene na Modracu (F BiH) i Doboju (RS).

U sastavu državne i entitetskih ćelija bili su predstavnici Predsjedništva BiH, Ministarskog vijeća, Ministarsva entitetskih vlada, entitetskih uprava civilne zaštite, Crvenog križa i SFOR-a.

U oba entiteta formirane su i općinske ćelije koje su bile smještene u Gračanici i Doboju. U Gračanici za F BiH je učestvovala i kantonalna ćelija.

Prilikom analize i ocjene vježbe, koji su izvršeni na kraju vježbe, konstatirano je da je vježba izvedena krajnje profesionalno uz aktivno

CILJEVI VJEŽBE

Glavni ciljevi terenske vježbe su:

Provjeriti spremnost odgovornih institucija Bosne i Hercegovine i entiteta u sinkroniziranom djelovanju u stvarni situacijama kako organizacijski tako i u uporabi resursa i tehničkih kapaciteta,

Demonstracije zajedničke sposobnosti u upravljanju u stvarnim situacijama nesreća koje mogu pogoditi područje Bosne i Hercegovine,

Uvježbavanje razmještaja određenih postrojba vojski oba entiteta u potpori tijelima vlasti Bosne i Hercegovine kako bi se provjerile procedure i operacije u slučaju nesreće, sukladno usuglašenim vojnim dokumentima,

Uvježbavanje postrojba (civilne zaštite) razine voda, za svaku planiranu aktivnost,

Provjera organizacije i mogućnosti traženja, lociranja i spašavanja unesrećenih, zatim provjera reakcije na prispjele informacije s fokusom na stvarnu evakuaciju ljudi i materijalnih dobara,

Provjera organizacija za razminiranje, oba entiteta, u razminiranju kontaminiranog prostora primjenom sva tri načina razminiranja (ručno, strojno i korištenje pasa),

Provjera komunikacijskih i drugih sustava veze,

Provjera mogućnosti protoka informacija u procesu vježbe,

Izvršenje provjere, jesu li usklađene predložene radnje iz dokumenata o naučenim lekcijama.

Provjera implementacije donesenih odluka i zapovjedi tijekom vježbe na razini Bosne i Hercegovine i entiteta,

Proigravanje rješenja danih u radnom materijalu Uredbe o standardnim operativnim procedurama (SOP-om) za pomoć oružanih snaga civilnim vlastima u prirodnim i drugim katastrofama, koju je izradila Federalna uprava civilne zaštite i primjedbama na istu koje je dala Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske, i izradba, nakon vježbe, konačnog teksta ove Uredbe a koju bi usvojila nadležna tijela Federacije BiH i Republike Srpske, uz primjenu drugih dokumenata, koji reguliraju ovu oblast, donesenih od strane tijela BiH i entiteta.

učesće svih učesnika. Također je najavljeno održavanje stvarne terenske vježbe u idućoj godini.

Nastavak navedene vježbe, i praktična provjera djelovanja civilnih i vojnih vlasti na terenu u slučaju potrebe, očekivan je sa nestrpljenjem u strukturama civilne zaštite.

To se i dogodilo početkom 2004. godine.

U vremenu od 27. do 29.04.2004. godine na području Tuzlanskog kantona, Zeničko-Dobojskog kantona i Regije Doboj održana je terenska vježba "Pomoć unesrećenim 2004".

Vježba je organizirana od strane Organizacije za sigurnost i suradnju u Evropi – OSCE-a, odnosno Ureda ličnog predstavnika predsjedavajućeg OSCE-a za član II i IV

Svrha vježbe je bila da se ispitaju materijalni i ljudski kapaciteti uprave civilne zaštite koji djeluju u sistemu zaštite i spašavanja kroz pružanje pomoći vojnih struktura civilnim strukturama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Vježba je imala za cilj provjeru mogućnosti državnih i entitetskih organa vlasti i vojnih struktura u korištenju sistema osmatranja i uzbunjivanja, procjenjivanja situacije i donošenja odgovarajućih odluka, radi spašavanja unesrećenih ljudi i materijalnih dobara i saniranje posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

Vježba je održana po utvrđenom scenariju koji je predvidio prirodnu nesreću zemljotres, poplave, požare i potrebu spašavanja građana iz minskih polja, helikopterima iz ugroženih područja uz izgradnju pontonskog mosta na rijeci Bosni.

U vježbi su pored posmatrača SFOR-a, i organizatora učestvovala vojske i civilne zaštite oba entiteta.

Mobilni nadzorni tim bio je svo vrijeme aktiviran na području izvođenja vježbe i bio je sastavljen od osoba OESS-a a vođen direktno od Osobnog izaslanika predsjednika OESS-a. Nadležnosti nadzornog tima su bile: političko usmjeravanje i praćenje toka vježbe, nadzor nad operacijama jedinica, ocjenjivanje efikasnosti provedenih aktivnosti, koordinacija s članovima vlasti na visokoj

razini u slučaju potrebe i vođenje završne analize vježbe.

Rukovodstvo vježbe bilo je smješteno u Sarajevu, u sjedištu OESS-a na čelu sa direktorom (Osobnim izaslanikom predsjednika OOESS-a) Generalom Claudiom Zappullom. U Rukovodstvu vježbe su bila i tri zamjenika direktora (jedan iz OESS-a i direktori entitetskih uprava civilne zaštite, gospoda Alija Tihić (FUCZ FBiH) i Dragan Tupajić (RUCZ RS).

Čelija Bosne i Hercegovine koju su činili ovlašteni predstavnici s državne razine i predstavnik SFOR-a za vezu bila je aktivirana i smještena u Sarajevu.

Federalni štab civilne zaštite bio je smješten na Stupu u Sarajevu a Republički stožer civilne zaštite Republike Srpske u Banja Luci dok su štabovi civilne zaštite Tuzlanskog i Zeničko-Dobojskog kantona bili smješteni u Tuzli odnosno Zenici a Regionalno odjeljenje RUCZ RS u Doboju.

Općinski štabovi civilne zaštite bili su aktivirani u sjedištima službi civilne zaštite ugroženih općina Doboj-Jug, Gračanica, Maglaj, Tešanj, Uсора, Doboj-Istok, Doboj i Petrovo.

Ključne radne tačke u toku vježbe bile su na prostoru oba entiteta.

Podskupina za zračno osmatranje, potragu i spašavanje bila je sačinjena iz dva dijela F BiH i RS i činile su je po dva helikoptera sa odgovarajućim posadama. Njihov zadatak je bio da obave zračno osmatranje prostora na kojem se dogodila nesreća u cilju prikupljanja podataka za potrebe štaba kao i pronalazak i evakuiranje osoba koje su nestale prilikom rušenja mosta.

Podskupinu za razminiranje činili su: mašinski tim iz FUCZ, "A" TUN tim Žepče, tim tim za razminiranje VF BiH, "B" tim za razminiranje RUCZ RS, tim za razminiranje VRS i njihov zadatak je bio raščišćavanje ruševina i izvlačenje nastradalih i spašavanje civila iz minskih polja. Područje njihovog djelovanja bilo je Doboj, Makljenovac Donji, Petrovo i put Doboj-Tešanj.

Podskupinu za borbu protiv požara činile su Profesionalna vatrogasna jedinica iz Doboja koja je djelovala na gašenju požara u objektu poduzeća "Ciglana" u općini Tešanj i Vatrogasna jedinica iz Gračanice koja je gasila požar u pilani "Prenja" Karanovac u općini Petrovo.

Završni dio vježbe obavila je Radna podskupina za konstrukciju mosta-skele koju su činili pripadnici Vojske Federacije F BiH i čiji je zadatak bio da preko rijeke Bosne na dijelu između sela Pridjel (Doboj) i Matuzići (Doboj-Jug) izgrade specijalnu infrastrukturu za skelu preko rijeke

SCENARIJ

Prema podacima Seizmološkog zavoda Bosne i Hercegovine, u noći na srijedu 28. travnja 2004. godine, područje Bosne i Hercegovine zahvatio je vrlo jak potres, jačine (intenziteta u epicentru $I_0=7,3^\circ$ MCS ljestvice), s epicentrom u naselju Matuzići, općina Doboju Jug.

Potres se osjetio, manjim i većim intenzitetom, na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine, sa sljedećim posljedicama:

- s razornim djelovanjem u općinama Maglaj, Žepče, Zavidovići, Tešanj, Doboju Jug, Teslić, Doboju, Doboju Istok, Gračanica i Petrovo.

- s manjim razaranja u općinama Gradačac, Lukavac, Modriča i Derventa,

- povećan vodostaj rijeke Bosne, Save, Usore i Spreče koje su se izlile iz svojih korita ugrozile su općine Odžak, Orašje i Domaljevac-Šamac, Doboju, Doboju-Jug, Maglaj i Zavidoviće.

S obzirom da je potres bio razornog karaktera, a u istom vremenu ovo područje zahvatile su jake kiše koje uzrokuju porast vodostaja rijeke Bosne, a došlo je i do obrušavanja velikih količina zemlje i kamena u korito rijeke Bosne u predjelu naselja Kostajnica i Mala Bukovica. Prema izvještajima nadležnih struktura civilne zaštite općine Doboju, razina rijeke Bosne, zbog stvaranja prirodne brane, povećava se i ugrožava okolna naselja. Potrebno je žurno poduzeti akcije širih razmjera na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, jer će i područja drugih općina uzvodno rijekom Bosnom biti, također, ugrožena povećanjem vodostaja.

Tijekom 28. travnja 2004. godine, sve općine koje su zahvaćene potresom i poplavama proglasile su stanje prirodne nesreće, a s obzirom da je obuhvaćeno veće područje Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti, (koje rukovodi akcijama zaštite i spašavanja), proglasilo je stanje prirodne nesreće za područje Bosne i Hercegovine.

Sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara Federacije BiH i Zakonu o civilnoj zaštiti Republike Srpske, aktivirani su Federalni stožer civilne zaštite, kantonalni stožeri civilne zaštite Zeničko-Dobojskog i Tuzlanskog kantona, stožeri civilne zaštite općina koje su zahvaćene potresom, zatim Republički stožer civilne zaštite Republike Srpske, i svi stožeri civilne zaštite općina koje su zahvaćene potresom.

Svi spomenuti stožeri civilne zaštite i tijela vlasti donijeli su odgovarajuće odluke i zapovjedi koje se već primjenjuju na terenu.

U općinama zahvaćenim prirodnom nesrećom, angažirane su sve raspoložive snage i sredstva na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara. Međutim, iako su angažirani znatni ljudski i materijalni resursi, intenzitet prirodne nesreće je nadmašio mogućnosti lokalnih vlasti, a osobito u općinama Usora i Petrovo, na osnovu čega je procijenjeno da je potrebno angažiranje dodatnih resursa šire društvene zajednice. U tom smislu zatraženo je uključivanje i vojski entiteta. Na osnovu traženja lokalnih vlasti angažirane su najbliže raspoložive postrojbe Vojske Republike Srpske i Vojske Federacije Bosne i Hercegovine i druge strukture koje mogu dati doprinos u zaštiti i spašavanju.

Zbog povećanja razine vostoja rijeke Bosne, Usore i Spreče i presijecanja putnih komunikacija na pravcima Zenica – Doboju – Tuzla, odnosno Tešanj – Usora; Tešanj – Jelah – Usora, i Zavidovići – Maglaj – Doboju – Gračanica – Petrovo, te zbog rušenja mosta na rijeci Bosni kod Doboja i mosta na rijeci Usori kod Tešanjke, područja općina Usora i Petrovo našla su se u blokadi, prometno izolirana od ostatka entiteta.

Operativno vrijeme za početak vježbe, počinje teći 27. travnja 2004. godine u 00,00 sati

Kraj vježbe predviđen je za 29. travnja 2004. godine u 00,00 sati.

Bosne za evakuaciju ugroženog stanovništva.

Veoma značajan doprinos u realizaciji vježbe dali su pripadnici policije navedenih općina kao i uposlenici hitne medicinske pomoći.

Sa područja Tuzlanskog kantona u vježbi su aktivno sudjelovali Kantonalni štab civilne zaštite i općinski štabovi civilne zaštite Gračanica i Doboju-Istok a u pripravnosti su bili u Lukavcu i Gradačcu.

Na završnoj analizi vježbe koja je pod nazivom "Završne riječi", održana po završetku vježbe konstatovano je da je Vježba "Pomoć unesrećenicima 2004" uspješno izvedena i da su svi sudionici

vježbe iskazali visok profesionalizam i odgovornost u pružanju pomoći građanima.

KŠCZ kao i svi uposlenici KUCZ i članovi OŠCZ su u potpunosti ispunili svoj zadatak i prema mišljenju organizatora i ocjenjivača pokazali visok nivo profesionalizma i sposobnosti da u najtežim trenucima prirodnih i drugih katastrofa

uspješno mogu zaštititi građane i njihovu imovinu.

To potvrđuje i izvještaj službenog ocjenjivača koji je pratio rad Kantonalnog štaba civilne zaštite u toku vježbe, kojeg u cijelosti objavljujemo.

Zdenko Tadić

IZVJEŠTAJ OCJENJIVAČA ZAJEDNIČKE TERNSKE VJEŽBE "POMOĆ UNESREĆENIMA 2004"

U cilju pripreme za vježbu, u prostorijama KUCZ Tuzlanskog kantona, 27.4.2004. godine u 19,30 sati, sa užim rukovodstvom ćelije, održao sam brifing na kome sam istakao svrhu i cilj vježbe i način na koji će se vježba izvesti, dao kratke upute i predao Komandantu KŠCZ Operativnu naredbu.

28.4.2004. godine u 7,00 sati, kompletan Štab, 15 članova, zajedno sa 4 predstavnika Uprave civilne zaštite Tuzlanskog kantona, bio je u ćeliji i spreman za djelovanje. Proučio sam ćeliju i konstatovao da će se rad u istoj odvijati u 5 prostorija koje posjeduju sljedeću opremu: 2 fax aparata, 3 službena mobilna telefona, kopir aparat, 6 računara, 4 štampača, 3 direktne fiksne telefonske linije sa mogućnošću veze lokalima. Uspostavljena je i veza internetom – email veza. U 7,00 sati konstatirao sam da je sva navedena oprema u ispravnom

stanju i svi članovi ćelije na svojim pozicijama i još jednom održao kratak brifing.

U 7,36 porukom 00-F Rukovodstvo vježbe je označilo početak iste, nakon čega je Štab CZ počeo djelovati. U početku vježbe javio se problem zagušenja fax linija, ali je isti brzo prevaziđen.

KŠCZ popunjen je veoma stručnim kadrovima iz različitih institucija i struktura Kantona (Vlade Kantona, MUP, Crvenog križa, Vatrogasnog saveza i sl.)

Tokom trajanja vježbe KŠCZ Tuzlanskog kantona primio je ukupno 49 poruka ili naredbi, od čega 41 od OŠCZ Gračanica i Doboja Istok. Takođe, KŠCZ je poslao 26 poruka i donio 4 naredbe. Lično sam uručio 5 poruka koje nisu stigle fax vezom.

Komandant i načelnik KŠCZ su čitavim tokom vježbe primali poruke, upravljali situacijom i vršili stalnu komunikaciju sa svim članovima ćelije. Pokazali su izuzetnu smirenost, stručnost i sposobnost komunikacije. Ostali članovi ćelije djelovali su timski i vrlo uspješno procjenjujući i

analizirajući svaki zadatak nakon čega su predlagali rješenja. Često su otvarane "pozitivne diskusije" uz uvažavanje prijedloga pojedinih članova ćelije. Tokom vježbe članovi ćelije su koristili karte, Zakon o zaštiti i spašavanju, Sporazum između FUCZ i RUCZ RS, Naučene lekcije sa komandno štabne vježbe iz 2003. godine i druge dokumente. Sve primljene i poslate poruke su evidentirane (njihov prijem i odgovor na iste). Odgovor na svaku primljenu poruku je bio brz, jasan i adekvatan što je doprinijelo da OŠCZ lakše i brže djeluju. Tokom vježbe ostvarena je suradnja i kontakt sa OŠCZ koji nisu direktno učestvovali u vježbi, sa Premijerom Vlade Kantona, Kliničkim centrom Tuzla, Policijskom upravom Tuzla, FŠCZ, Vladom Tuzlanskog kantona, susjednim općinama, a stalna veza je bila sa OŠCZ Gračanica i Doboj Istok.

Radi brzog djelovanja u zadatoj situaciji KŠCZ donio je 4 naredbe koje su se odnosile na različite subjekte.

Većinu postavljenih zadataka KŠCZ rješavao je sopstvenim snagama, ali je za rješavanje nekih zadataka tražena Pomoć u određenim MTS od struktura i institucija Kantona, kao i od FŠCZ.

Tokom vježbe proigrane su mjere zaštite i spašavanja i to: sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; evakuacija; zbrinjavanje ugroženih i postradalih; zaštita i spašavanje od rušenja; zaštita i spašavanje od požara; prva medicinska pomoć, zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla i asanacija terena.

Ovo je veoma bitno iz razloga što su članovi KŠCZ zaduženi za pojedine mjere zaštite i spašavanja direktno radili na rješavanju određenih zadataka, analizirali ih i predlagali mjere za njihovo rješavanje.

Na sve primljene poruke reagirano je brzo i efikasno. U jednoj od prostorija ćelije urađen je pano većih dimenzija na kome se mogla pratiti kompletna situacija i gdje su se unosili svi bitni podaci. Ovo je bilo izuzetno značajno jer se u sva-

kom trenutku pogledom na pano mogla vidjeti situacija na terenu.

Tokom vježbe održavao sam kontakt sa ocjenjivačima u susjednim ćelijama, posebno sa ocjenjivačem u ćeliji Gračanica i Doboj Istok, sa FŠCZ i Rukovodstvom vježbe. Tokom vježbe pružao sam stručnu pomoć članovima ćelije, ali nisam uticao na donošenje pojedinih rješenja. Moja komunikacija i suradnja sa njim bila je na zavidnom nivou, opuštena i stalna.

U 16,45 sati Rukovodstvo vježbe je označilo završetak iste, nakon čega sam održao kratki briefing i upoznao članove ćelije sa aktivnostima koje slijede u narednom periodu (analiza, izvještaji).

ZAKLJUČAK:

1. U potpunosti je ispunjen zahtjev vježbe;
2. Vježba je protekla bez ikakvih incidenata;
3. Ćelija KŠCZ Tuzlanskog kantona je pokazala visok nivo stručnosti, uigranosti i sposobnost upravljanja određenom situacijom i mogli bi odgovoriti na izazove u stvarnoj situaciji;
4. Komandant i Načelnik štaba su iskazali sposobnost rukovođenja i upravljanja određenom situacijom, što se odnosi i na sve članove ćelije;
5. Kroz vježbu je iskazana osposobljenost struktura CZ da uspješno djeluju i to od Federalnog do općinskog nivoa;
6. Mišljenja sam da ćelija koju sam ocjenjivao zaslužuje najveću ocjenu;
7. U cilju otklanjanja nedostataka izvršiti analizu vježbe na svim nivoima;
8. U narednom periodu, sa federalnog nivoa, potrebno je kreirati planove obuke koji će tretirati tematiku za djelovanje u slučaju nesreća i katastrofa, a posebno za kantone i općine;
9. Dodatno opremiti KŠCZ sa MTS i drugom opremom, a posebno sredstvima radio veze kako bi bila moguća stalna komunikacija Kantona-općina-mjesna zajednica, te u budžetima osigurati dodatna finansijska sredstva za njegov rad;
10. Izrade planova za djelovanje u slučaju nesreća i katastrofa dostaviti i uskladiti sa svim institucijama i subjektima Kantona;
11. Opremu koja je KŠCZ posuđena za vježbu po mogućnosti ostaviti Štabu;
12. U budućnosti planirati slične vježbe, a posebno na nivou kantona i općina za što je neophodno osigurati sredstva u budžetima nadležnih institucija.

Edrix Brković

Deminirani novi prostori Tuzlanskog kantona

I u 2004. godini demineri KU CZ ostvarili izvanredne rezultate

JARUŠKE OPĆINA LUKAVAC

Sukladno planskim aktivnostima na polju deminiranja za period VI Memoranduma, Kantonalna uprava CZ Tuzla je temeljem ranije utvrđenog projekta za deminiranje radi postavljanja zaštitne ograde kojom bi se trajno označilo minsko polje, za koji je Međunarodna zajednica obezbjedila žicu i kolčeve, putem svojeg TUN tima vršila deminiranje na lokalitetu Jaruške u općini Lukavac.

Naime, projekat se sastojao od 4 zasebne cjeline koje su, znači, jedna od druge prostorno odvojene.

Otvaranje zadatka obavljeno je 15.12.2003. godine. Sutradan je isti zatvoren zbog snijega.

Nastavak aktivnosti su otpočele 9. februara i trajale su 4 radna dana. U tom periodu je deminirano 655 m². Nakon nastupanja nešto lošijih vremenskih uvjeta došlo je do ponovnog prekida u aktivnostima. Radovi su nastavljeni 19. i 20. februara, te je deminiran preostali dio rizične površine tako da je **ukupno deminirano 974 m²**.

Završna kontrola, odnosno uzorkovanje terena obavljeno je u ponedjeljak 23.2.2003. godine.

Tokom izvođenja deminerskih radova nisu pronađena nikakva zaostala minsko-eksplozivna i neeksplozivna ubojita sredstva.

Ceremonija primopredaje deminiranog tere-

na obavljena je u srijedu 25. februara 2004. godine uz nazočnost predstavnika Federalne uprave CZ, RU MAC-a, Kantonalne agencije za deminiranje, Ministarstva za obnovu i razvoj, općinske vlasti, općinskog štaba CZ Lukavac, Kantonalne uprave CZ Tuzla i sredstava informiranja.

Nakon dobivanja certifikata kojim se potvrđuje da je teren očišćen u skladu sa propisanim standardima, lokalna vlast će putem svojih snaga izvršiti postavljanje donirane zaštitne ograde, a cijeli posao biće vođen od ovlaštenih osoba iz RU MAC-a Tuzla.

JASENICA OPĆINA GRADAČAC

Već duži period ova lokacija se nalazila na listi prioriteta, ali ni jedna komercijalna kompanija nije iskazala interes za rad na njoj.

Nakon dobivanja crvenog foldera brzo smo došli do zaključka zašto niko nije pokazivalo interes za rad na ovom projektu. Naime, maksimalna zagađenost terena sa metalom i otpadom te mala kvadratura bili su osnovni razlog zaobilazanja ovog prioriteta. Čak su u prošlosti u neposrednoj blizini obavljani deminerski radovi, ali je ova površina, izgleda, svjesno zaobilazena.

Deminerski radovi su otpočeli 15.marta 2004. godine i samo u početnih 5-6 dana postojala je mogućnost angažmana svih pripadnika TUN

Jaruške, Lukavac, 25.02.2004.g.

tima. Potpuno kontaminiran teren omogućavao je rad sa upotrebom samo pipalice. Pošto se radilo o maloj površini vrlo brzo se prešlo na rad u samo jednoj stazi sa dva pripadnika tima čija dnevna produktivnost nije obećavala brz završetak zadatka, nego naprotiv ukazivala na izuzetno dug angažman dijela tima na ovom zadatku (drugi dio tima prebačen je na novootvoreno radilište u Živinica-ma).

Zahvaljujući izuzetnom naporu pripadnika TUN tima koji su bili angažirani na ovom projektu stvoreni su preduvjeti za angažman PREGA koji su za jedan dan sa 3 psa deminirali površinu od 422 m². Preostali dio terena površine od 536,50 m² deminiran je manuelno što sveukupno daje zadatu cifru od 958,50 m².

Na deminiranoj površini, osim bezbroj čahura manjeg i većeg kalibra, nije pronađena ni jedna mina.

Završna kontrola kvalitete obavljena je 15. i 16. aprila 2004. godine, a ceremonija primopredaje deminiranog objekta i terena 21. aprila 2004. godine uz prisustvo predstavnika općine Gradačac, općinskog štaba CZ Gradačac, inspektora MAC-a, Kantonalne uprave CZ i TUN tima CZ.

MZ RUDAR NASELJE CILJUGE 1. OPĆINA ŽIVINICE

Nakon povlačenja snaga SFOR-a, obrađuju-

ći ovo zemljište jedan od mještanina je izorao jednu minu, a druga je nešto ranije pronađena. Ove činjenice su bile osnovni razlog za izradu projektno dokumentacije za deminiranje ovog prostora.

Naime prvobitno je bilo planirano da se deminira površina od oko 10.000 m², ali je nakon revizije od strane Komisije BH MAC-a ova površina povećana na 21.000 m² od čega je ovim projektom predviđeno da se deminira 4.910,88 m², a preostali dio da se odradi kao tehničko izviđanje.

Deminerski poslovi otpočeli su 5. aprila 2004. godine. Dosta povoljan teren za deminiranje omogućavao je upošljavanje kompletnog tima uz korištenje kombinovane metode detektor-pipalica tako da je dnevna produktivnost bila na zadovoljavajućem nivou. Stalne kiše, a kao posljedica toga vrlo močvarno tlo bili su ograničavajući faktori u nešto dužem angažmana tima na ovom zadatku.

Deminirajući ovaj prostor pronađene su sljedeća minskoeksplozivna sredstva:

- više komada municije manjeg kalibra
- protivpješadijske mine tipa PMA-2 ....9 kom.

Sve pronađene mine su uništene na licu mjesta od strane predstavnika "A" komponente TUN tima civilne zaštite. Karakteristično za pronađene mine je da su bile ukopane na neobičajno velikoj dubini (10-15 cm).

Čest pronalazak mina bio je razlog znatno povećanom broju posjeta/kontrola od strane ovlaštenih inspektora RU MAC-a iz Tuzle.

Završna kontrola kvalitete obavljena je 01.06.2004. godine, a ceremonija primopredaje deminiranog terena 8.6.2004. godine uz prisustvo predstavnika općine Živinice, općinskog štaba CZ Živinice, inspektora MAC-a, Kantonalne uprave CZ, TUN tima CZ i medija sa područja TK.

"UPRAVNA ZGRADA GRAFIČARA" OPĆINA TUZLA

Nakon detaljne analize u ratu postavljenog minskog polja čija je svrha zaštita objekata bivše namjenske proizvodnje u objektima Fabrike Soli Tuzla, konstatirano je da jedna mina nedostaje. Inspektori MAC-a su sumjivi teren označili upozoravajućim oznakama što je i bio razlog da direktor RTV TK zatraži hitno deminiranje ovog prostora.

U rekordno kratkom vremenu urađen je Projekat i otvoren crveni folder. Posao deminiranja terena pripao je Kantonalnoj upravi civilne zaštite Tuzla koja je putem svojeg TUN tima dana 30. maja 2004. godine isti i deminirala.

Naime, pošto se lokalitet nalazio u urbanom dijelu grada u kojem je trebalo izvoditi deminerske radove, sa RU MAC-a uz Tuzle dogovoreno je da se deminiranje izvede u dane vikenda kada je frekvencija ljudi i vozila znatno smanjena.

Koristeći kombiniranu metodu rada (detektor-pipalica) pripadnici TUN tima su radeći u dvije smjene uspjeli deminirati projektom zadatu površinu od 84,66 m².

Nažalost, nedostajuća zaostala mina koja je bila razlog ovog deminiranja nije pronađena, što ukazuje da je "neko" poodavno istu uklonio jer se sukladno zapisniku radilo o mini tipa PMR 2A

Završna kontrola kvalitete obavljena je 31. maja 2004. godine, a ceremonija primopredaje deminiranog terena 08. juna/lipnja 2004. godine uz prisustvo predstavnika općine Tuzla, RTV TK, Fabrike soli Tuzla, općinskog štaba CZ Tuzla, inspektora MAC-a, Kantonalne uprave CZ, TUN tima CZ i medija sa područja TK.

U toku je deminiranje na još tri projekta i to:

- Donja Orahovica-općina Gračanica,
- MZ Rudar naselje Ciljuge – općina Živinice,
- Izvorište za vodu Devetak – općina Lukavac

MZ RUDAR NASELJE CILJUGE 2. OPĆINA ŽIVINICE

Nakon povlačenja snaga SFOR-a, obrađujući ovo zemljište jedan od mještanina je izorao jednu minu, a druga je nešto ranije pronađena. Ove

činjenice su bile osnovni razlog za izradu projektno dokumentacije za deminiranje ovog prostora.

Naime prvobitno je bilo planirano da se deminira površina od oko 10.000 m², ali je nakon revizije od strane Komisije BH MAC-a ova površina povećana na 21.000 m² od čega je na prvom projektu deminirana površina od 4.910,88 m² i predata civilnim organima vlasti na korištenje.

Drugi dio terena koji je predviđen za deminiranje, nakon nalaza izviđača RU MAC-a Tuzla tretiran je kao projekat za tzv. TEHNIČKO IZVIĐANJE.

Sa poslovima tehničkog izviđanja putem teške mašine mlatilice krenulo se 7. maja 2004. godine, a njen rad su pratili deminiratori TUN tima Kantonalne uprave civilne zaštite. Međutim, kišno vrijeme, jako močvaran teren i velika težina same mašine bili su razlog vrlo usporenog napredovanja. Stalni kvarovi na mašini uticali su na donošenje odluke o njenom povlačenju u bazu na dodatne tehničke zahvate. a dogovoreno je da se dalje tehničko izviđanje nastavi potpunim uvođenjem deminerskog tima Kantonalne uprave civilne zaštite. Međutim vrlo brzo su deminiratori pronašli **protutenkovsku minu** koja je bila razlog da inspektori MAC-a donesu odluku da se nadalje ovaj zadatak tretira kao površina na kojoj se izvode klasični deminerski radovi.

Lider "B" tima Rešid Dervišević i supervisor
Isić Fikret

Dosta pogodan teren bez bujne vegetacije omogućavao je znatno dnevno napredovanje i vrlo dobar učinak svakog deminera. Međutim problemi sa mjesnim stanovništvom su u nekoliko navrata bili razlog privremenih obustava u izvođenju operacija deminiranja. U ovom periodu bilježimo otuđivanje znatnih količina upozoravajućeg materijala sa radilišta.

Zbog prelaska na deminiranje u općini Gračanica ovaj zadatak je bio privremeno obustavljen i radilište konzervirano u periodu od 2.7. do 26. 8.2004. godine.

Deminerski radovi su nastavljeni 27. 8. 2004. godine sa izradom tzv. boksova za uvođenje PREGA (tim pasa) u proces deminiranja. Na ovaj način je potpuno ubrzano deminiranje i stvorene realne pretpostavke da se ovaj projekat napokon privede svom završetku. Naime, tim PREGA, deminirao je površinu od 8.660 m², a preostali dio od 9.045 m² deminiran je od strane pripadnika TUN tima.

Završna kontrola kvalitete obavljena je 06.10.2004. godine uz prisustvo vodećih osoba iz BH MAC-a i kompletne postave Regionalnog ureda MAC-a iz Tuzle. Ceremonija primopredaje deminiranog terena obavljena je 8.10.2004. godine uz prisustvo predstavnika općine Živinice, općinskog štaba CZ Živinice, inspektora MAC-a, Menađžment tima, Kantonalne uprave CZ, TUN tima CZ i medija sa područja TK.

IZVORIŠTE ZA VODU MZ SIŽJE OPĆINA LUKAVAC

Sukladno urgentnom zahtjevu općinskih vlasti iz Lukavca i Vlade Tuzlanskog kantona za hitno deminiranje terena oko izvorišta za vodu iz kojeg se snabdijevaju povratnici u naselju Hodžići-Devetak, Kantonalna uprava CZ Tuzla je odmah pokrenula aktivnosti na izradi projektne dokumentacije i zatražila otvaranje crvenog foldera za ovaj projekat.

Projektom je bilo predviđeno da se deminira površina terena od 335,13 m². Međutim da bi se opravdala svrha deminiranja ovog prostora bilo je nužno izvršiti proširenje zadatka za za 65 m², te je na kraju ukupno deminirana površina iznosila 400,00 m².

Sa deminerskim radovima se krenulo 20. septembra 2004. godine. Bujna vegetacija i zagađen teren zaostalim minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima su bili ograničavajući faktori u dnevnom napredovanju deminera. Prema relevantnim zapisnicima iz ratnog perioda na ovom

Sižje, Lukavac, 06.10.2004.g.

terenu (podnožje vrha Trepale) je registrirano postojanje 36 mina tipa PROM-1, 8 protutenkovskih mina i više protupješadijskih mina. U užem i širem rejonu oko ovog lokaliteta, od kraja rata do sada, od zaostalih mina bilježimo stradanje 10 civilnih osoba.

Tokom izvođenja deminerskih radova pronađene su 4 kaptažne stanice za vodu iz kojih su se stanovnici povratnici snabdijevali pitkom vodom. Deminiranjem ovog objekta stvoreni su uvjeti za njegovu adaptaciju za što su obezbjeđena sredstva od strane UNHCR-a.

Tokom izvođenja procesa deminiranja pronađena je jedna mina PMA-3 koja je na licu mjesta uništena.

Završna kontrola kvalitete deminirane površine je obavljena 1.10.2004. godine, a postavljanje trajnih oznaka sa upozoravajućim znacima 5.10.2004. godine.

Ceremonija primopredaje deminiranog objekta obavljena je 6.10.2004. godine uz prisustvo predstavnika lokalne vlasti, općine Lukavac, Vlade TK, FUCZ, UNHCR-a i medija.

IZVLAČENJE NASTRADALIH OSOBA IZ MINSKIH POLJA "BRZI ODGOVOR"

Nažalost i tokom dosadašnjeg perioda VI Memoranduma na području našeg kantona bilježimo stradanja osoba od zaostalih minsko eksplozivnih i neeksplozivnih ubojitih sredstava i potrebe za angažiranjem pripadnika TUN tima na izvlačenju istih.

Od početka godine (VI Memorandum) do danas bilježimo četiri akcije djelovanja pripadnika TUN tima u sklopu operacije "Brzi odgovor".

Dana 23.03.2004. godine (utorak) u jutarnjim satima na lokalitetu Konjikovići – Obradov Do u MZ Gornja Tuzla od zaostalih minskoeksplozivnih sredstava smrtno je stradala jedna osoba, a druga zadobila teške tjelesne ozljede.

Naime, idući u obližnju šumu sa ciljem nabavke ogrevnog drveta došlo je do aktiviranja zaostale mine (PROM –1) od koje je smrtno stradao Elezović Vojin, a njegov sin Vlada zadobio po život opasne rane.

Na poziv predstavnika Općinske službe CZ Tuzla, Kantonalna uprava civilne zaštite je aktivirala svoj TUN tim koji je obavio poslove izrade sigurnosne staze do unesrećene osobe i izvlačenje iste. Akcija izvlačenja trajala je oko 3 sata i urađena je na vrlo profesionalan način.

Prema zvaničnim podacima ovo područje predstavlja zonu-međuprostor bivših linija razdvajanja sa najvećim stepenom rizika od zaostalih minskih polja. Daleko ispred mjesta gdje se desila nesreća u toku prošle godine su postavljene trajne upozoravajuće oznake u vidu žičane ograde sa znacima koji jasno ukazuju da svaki ulazak naprijed predstavlja zonu opasnog rizika.

Dana 13.05.2004. godine (četvrtak) u popodnevnom satima na lokalitetu Donji Skipovac – Brđani u općini Gračanica od zaostalih minskoeksplozivnih sredstava smrtno je stradala jedna osoba, a druga zadobila teške tjelesne ozljede.

Čuvajući stado ovaca i čisteći poljoprivrednu parcelu došlo je do aktiviranja zaostale mine od koje je smrtno stradao Ibrahim (Mustafa) Ćurić, rođen 1965 godine, a njegov brat Hasan, rođen 1967 godine zadobio po život opasne rane.

Na poziv predstavnika Općinske službe CZ Gračanica, Kantonalna uprava civilne zaštite je aktivirala svoj TUN tim koji je obavio poslove izrade sigurnosne staze do unesrećene osobe i izvlačenje iste. Akcija izvlačenja trajala je oko 2 sata i urađena je na vrlo profesionalan način. Učešće u akciji uzeli su predstavnici obiju komponenta TUN tima civilne zaštite Tuzla. Konstatirano je da je uzrok nesreće zaostala mina PROM –1.

Prema zvaničnim podacima ovo područje predstavlja zonu opasnu po kretanje i uredno je obilježeno upozoravajućim znakom na opasnost od zaostalih mina.

Dana 19.07.2004. godine (ponedjeljak) u prijepodnevnim satima na lokalitetu Strane u MZ Smoluća u općini Lukavac (sjeverni dio općine neposredno uz teritoriju općine Srebrenik) od zaostalih minskoeksplozivnih sredstava smrtno je stradala jedna osoba, a druga zadobila teške tjeles-

ne ozljede.

Idući u šumu s ciljem obezbjeđivanja drveta došlo je do aktiviranja zaostale mine od koje je smrtno stradao Samir (Himzo) Ferizović, rođen 1984 godine u mjestu Babunovići u općini Srebrenik, a njegov otac Himzo, rođen 1952 godine zadobio teže tjelesne povrede.

Dojava o nesreći je pristigla od predstavnika Općinske službe CZ Lukavac, nakon čega je Kantonalna uprava civilne zaštite aktivirala svoj TUN tim koji je obavio poslove izrade sigurnosne staze do unesrećene osobe i izvlačenje iste. Akcija potrage i izvlačenja trajala je oko 2 sata i urađena je na vrlo profesionalan način. Učešće u akciji uzeli su predstavnici komponente "B" TUN tima civilne zaštite Tuzla. Konstatirano je da je uzrok nesreće zaostala mina PROM –1.

Prema zvaničnim podacima ovo područje predstavlja zonu u čijoj neposrednoj blizini su bile linije razdvajanja iz ratnog perioda i uredno je obilježeno upozoravajućim znacima na opasnost od zaostalih mina.

Dana 31.08.2004. godine (utorak) u ranim jutarnjim satima na lokalitetu Polja u MZ Krtova na općini Lukavac od zaostalog neeksplozivnog ubojitog sredstva teže tjelesne povrede zadobio je Miladin Đukanović, rođen 1948. godine.

Radeći u svojoj njivi na košenju mladog silažnog kukuruza došlo je do aktiviranja bombe čiji geleri su Đukanoviću nanijela teže tjelesne povrede. Zahvaljujući susjedima koji su čuli eksploziju unesrećeni je odmah odvezen u medicinski centar Lukavac, a zatim na UKC Tuzla.

Prema zvaničnim informacijama, ova parcela kao i okolne redovno se obrađuju.

Po primitku poziva iz Općinske službe CZ Lukavac, Kantonalna uprava CZ je aktivirala svoj TUN tim i zajedno sa predstavnikom Federalne uprave koji je bio u obilasku našeg terena odmah izašli na lice mjesta i nakon kratkotrajnih priprema pristupili izradi sigurnosne staze do mjesta nesreće. Odmah je utvrđeno da se radi o aktiviranju ručne bombe koja se iz nepoznatih razloga našla u kukuruzu. Učešće u ovoj akciji su uzeli predstavnici "A" komponente i lider "B" komponente TUN tima CZ.

Inače, od osnutka TUN tima civilne zaštite registrirane su 22 akcije pripadnika tima u sklopu operacije "Brzi odgovor".

Benedin Pejić

DEMINIRANJE I UREĐENJE KORITA RIJEKE SPREČE

Zbog zaštite građana, čišćenja i u ređenja korita rijeke Spreče Predsjednik Vlade TK, firma "Širbegović" i Načelnici općina Gračanica, Petrovo, Lukavac, Doboj Istok i Doboj pokrenuli inicijativu za deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče od Lukavca do ušća u rijeku Bosnu.

UVOD

Rijeka Spreča i njena dolina od izvora do ušća u rijeku Bosnu predstavlja temelj privrednog oporavka Tuzlanskog kantona posebno u oblasti poljoprivredne proizvodnje. Nažalost zbog prisustva mina na većem broju vodotoka navedene rijeke, nije moguće izvršiti čišćenje i regulaciju korita što bi omogućilo zaštitu od poplava i intenzivno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom na najplodnijem dijelu zemljišta u neposrednoj blizini rijeke. Prisustvo mina je posebno izraženo u dijelu doline rijeke Spreče koja se proteže od jezera Modrac do ušća u rijeku Bosnu.

Ukupna dužina korita na navedenom dijelu koji se proteže od općine Lukavac, Gračanica, Petrovo, Doboj-Istok do Doboja je negdje oko 75 km. Minama je kontaminirano oko 54 km i na tom području je u poslijeratnom periodu od mina stradalo 18, a teže i lakše ranjene 24 osobe. Minama je kontaminirano oko 2.000.000 m² obala i oko 500.000 m² korita rijeke Spreče.

Za navedeno područje je egzistencijalno vezano oko 50.000 stanovnika.

Zbog veoma izražene opasnosti za građane navedenog područja, na obje obale i oba entiteta, njihovih egzistencijalnih potreba i intenziviranja poljoprivredne proizvodnje postoji veliki interes da se pristupi deminiranju obala i korita rijeke Spreče u navedenom dijelu vodotoka.

Na sastanku sa direktorom i zamjeni-

kom direktora Federalne uprave civilne zaštite koji je održan 17.02.2004. godine predsjednik Vlade TK je tražio i dobio potvrdu za učešće deminera civilne zaštite na navedenom poslu.

Zbog svega toga predsjednik Vlade TK je pokrenuo aktivnosti na deminiranju, čišćenju i regulaciji navedenog prostora.

Prvi sastanak je održan 15.03.2004. godine i na njemu su učestvovali ministri iz Ministarstva obnove, razvoja i povratka, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice, Ministarstva za boračka pitanja TK i direktori Kantonalne uprave civilne zaštite, Direkcija za zaštitu okoliša i Direkcija voda TK.

Na sastanku je podržan projekt "Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče" koji je predložio predsjednik Vlade TK i dogovoreno da se pristupi izradi projektne dokumentacije radi finansijskog sagledavanja navedenog projekta.

U međuvremenu je održano više pojedinačnih sastanaka sa direktorom Regionalnog ureda MAC-a u Tuzli, direktorom FUCZ i predstavnicima Udruženja građana Bosne i Hercegovine "Phoenix" za zaštitu od mina.

Istovremeno je na inicijativu firme "Širbegović" iz Gračanice i načelnika općine Gračanica i Petrovo održan sastanak i pokrenute aktivnosti na održavanju donatorske večere za prikupljanje sredstava za realizaciju istog projekta. Formiran je inicijativni odbor na čelu se načelnicima općina Lukavac, Gračanica, Doboj-Istok, Petrovo i Doboj koji je održao više sastanaka i obavio sve potrebne pripreme za održavanje donatorske večere 20.05.2004. godine u Gračanici.

Na sastanku kojeg je 18.05.2004. godine po istom pitanju organizirao predsjednik Vlade TK podržana je ideja da se održi donatorska večera i da sredstvima koja se prikupe raspolaže odbor koji će činiti načelnici navedenih općina. Dogovoreno je da Vlada TK u navedenom projektu učestvuje sa 100.000 KM a za koordinaciju između Vlade i općinskih načelnika određen je direktor KUCZ što je Vlada TK na sjednici održanoj 18.05.2004. godine i potvrdila.

DONATORSKA VEČERA

Inicijativni odbor je obavio sve potrebne aktivnosti i u suradnji sa firmom "Širbegović" održao donatorsku večeru.

Večera je održana 20.05.2004. godine u Sportskoj dvorani Gračanica.

Uz prezentaciju veličine i značaja navedenog projekta, koju su obavili direktori Regionalnog ureda MAC-a u Tuzli i Direkcije voda TK, prigodan kulturno zabavni program, obavljena je i podjela zahvalnica za donatore koji su do tog trenutka bili izmirili preuzete obaveze.

Prema procjenama večeri je prisustvovalo između 350-400 osoba. Svi prisutni su trebali platiti kartu od 100,00 KM kao donaciju za realizaciju navedenog projekta i formiranje inicijalnih sredstava za osnivanje fonda za finansiranje navedenog projekta.

Večeri su prisustvovali predstavnici zainteresiranih općina na čelu sa svojim načelnicima, predstavnici firmi donatora, umirovljeni generali iz sve tri vojske, članovi UG "Fenix", predstavnici međunarodnih organizacija UNHCR-a, OHR-a i OSCE-a, predstavnici Vlade TK na čelu sa predsjednikom, predstavnici Vijeća ministara BiH na čelu sa Ministrom civilnih poslova i veliki broj drugih pozvanih gostiju.

Na večeri je ostvaren ukupan prihod od 147.000,00 KM od čega je Vlada TK donirala 100.000,00 KM.

Ukupni troškovi organizacije donatorske večere su bili 14.592,50 KM i preuzeti su u potpunosti od navedenih općina.

Na osnovu dogovora Inicijativnog odbora prikupljena sredstva su uplaćena na prelazni račun banke, angažiran je advokat za formiranje Fonda za deminiranje obala i korita rijeke Spreče i dogovoreno da se sredstva troše putem javnog poziva – tendera za izvođače radova.

SPORAZUM O PROVEDBI PROJEKTA

U međuvremenu provedene su aktivnosti u resornim ministarstvima i dobiven negativan odgovor na zahtjev za formiranje namjenskog fonda za prikupljanje navedenih sredstava na općinskoj razini.

Projekat koji je strateško pitanje ne samo općine Lukavac, Gračanica, Doboj Istok, Petrovo i Doboj i njihovih građana nego Tuzlanskog kantona i države u cijelini doveden je u pitanje.

Na sastanku općinskih načelnika na-

vedenih općina, koji je 08.7.2004. godine održan u Gračanici, odlučeno je o daljnoj sudbini projekta i finansijskih sredstava prikupljenih na donatorskoj večeri. Prihvaćen je prijedlog direktora Kantonalne uprave civilne zaštite ispred Vlade TK, da se sredstva namjenski prikupljena donatorskom večerom stave na raspolaganje Direkciji za vode TK na namjenski račun i usmjere za poslove deminiranja i to tako da poslovi deminiranja obala i korita počne od općine Lukavac nizvodno kako bi se izbjegla mogućnost ponovnog zagađenja u slučaju većih poplava.

Urađen je nacrt sporazuma o provedbi projekta "Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče", usuglašen sa općinskim načelnicima i

Predsjednik Vlade TK Bajazit Jašarević potpisuje Ugovor.

ponuđen Vladi TK na usvajanje.

Vlada Tk je na sjednici održanoj 13.7.2004. godine prihvatila tekst Sporazuma i ovlastila ministra finansija da u ime Vlade potpiše Sporazum sa općinskim načelnicima.

Sporazumom je utvrđeno da se hitno pristupi realizaciji utroška sredstava a za provedbu svih aktivnosti zadužena je posebna komisija koju su pored načelnika navedenih općina imenovani direktori Direkcije za vode TK, Kantonalne uprave civilne zaštite, Agencije za deminiranje TK i Direkcije za zaštitu okoliša TK.

Komisija je zadužena da preduzme sve potrebne aktivnosti za dodatno osiguranje donatorskih sredstava putem ITF-a i drugih međunarodnih institucija.

Službeno potpisivanje Sporazuma upriličeno je 13.7.2004. godine. Sporazum su potpisali načelnici općina Nusret Helić - Gračanica, Izudin Čeliković - Lukavac, Mehmed Mehinović - Doboj Istok, Dušan Milotić - Petrovo i Ozren Petrović - Doboj a ispred Vlade TK ministar finansija Sead Bećirović.

UGOVOR O DEMINIRANJU RIJEKE SPREČE OD LUKAVCA DO DOBOJA

Na žalost zastoj u realizaciji projekta deminiranja koji napravljen na općinskoj razini poslije donatorske večere uslijedio je i poslije potpisivanja Sporazuma.

Specifičnost projekta, prikupljenih sredstava, obaveza njihovog uduplavanja i transparentnosti potrošnje otvorili su puno novih dilema.

Problem je riješen uz pomoć Umirovljenih generala odnosno njihovog udruženja "PHO-ENIX".

U razgovorima koji su vođeni kod predsjednika Vlade TK sa ovlaštenim predstavnicima navedenog udruženja i Vlade usuglašeni su detalji i prijedlog Ugovor a o deminiranju rijeke Spreče od Lukavca do Doboja ponuđen Vladi TK na usvajanje.

Generali Šadić i Nagulov prilikom potpisivanja Ugovora

Ugovor je prihvaćen na sjednici održanoj 26.8.2004. godine a istog dana je upriličeno i službeno potpisivanje ugovora.

Ispred Vlade TK ugovor je potpisao predsjednik Bajazit Jašarević a ispred Udruženja glavni menadžer Ivan Nagulov. Potpisivanju ugovora su prisustvovali ministar finansija Sead Bećirović, ministar za boračka pitanja Bahrija Mehurić, direktori KUCZ Zdenko Tadić, Direkcije voda Enver Halilović, Agencije za deminiranje Mahmut Bijedić i general Hazim Šadić.

Ugovorom su uređena međusobna prava i obaveze ugovornih strana za deminiranje obala i korita rijeke Spreče od Dobošnice na općini Lukavac do ušća u rijeku Bosnu na općini Dobo.

Vlada se obavezala da će putem akreditiva staviti Udruženju na raspolaganje sredstva od 147.000 KM prikupljena na donatorskoj večeri u Gračanici a Udruženje da će iz donatorskih i drugih izvora osigurati najmanje uduplavanje tih sredstava.

Za finansijske koordinate ispred Vlade određena je Direkcija za vode TK a za tehničkog koordinatorka projekta Agencija za deminiranje TK.

Ugovorom je utvrđena obaveza Udruženja da sa Direkcijom i Agencijom raspiše javni poziv i izvrši odabir najpogodnijeg izvođača radova na deminiranju prema utvrđenim pod projektima od strane Regionalnog ureda MAC-a BiH u Tuzli kao i da ga uvede u posao najkasnije 7 dana po okončanom postupku izbora.

Dogovoreno je da se potrošnja sredstava sa akreditiva vrši po prijemu radova i izdavanju odgovarajućeg certifikata od MAC-a BiH.

ZAKLJUČCI VLADE TK

Prilikom rasprave i usvajanja Ugovora o deminiranju rijeke Spreče od Lukavca do Doboja, Vlada TK je usvojila i više zaključaka koji treba da osiguraju kontinuitet započetih aktivnosti i dinamiku radova do njihovog završetka.

U tom smislu usvojeni su sljedeći zaključci:

- Zadužuje se direktor Direkcije za vode Tuzlanskog kantona da poduzme potrebne aktivnosti za formiranje Fondacije za deminiranje rijeke Spreče, putem koje će se ubuduće prikupljati sredstva za realizaciju projekta "Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče".

- Zadužuje se direktor Agencije za deminiranje Tuzlanskog kantona da poduzme potrebne aktivnosti za uključnje deminerskih timova vojske BiH u realizaciji projekta «Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče».

- Zadužuje se direktor Kantonalne uprave civilne zaštite da poduzme potrebne aktivnosti za uključnje deminerskih timova civilne zaštite BiH za realizaciju projekta «Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče».

- Zadužuje se direktor Direkcije za vode Tuzlanskog kantona da ispred Vlade Tuzlanskog kantona vrši finansijasku koordinaciju projekta «Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče».

- Zadužuje se direktor Agencije za deminiranje Tuzlanskog kantona da ispred Vlade Tuzlanskog kantona vrši tehničku koordinaciju projekta "Deminiranje i uređenje korita rijeke Spreče".

PROVOĐENJE UGOVORA

U međuvremenu je provedena procedura javnog poziva za izbor izvođača radova.

Na javni poziv se prijavilo 10 zainteresiranih organizacija za deminiranje.

Komisija na čijem čelu je bio gospodin Ivan Nagulov i u čijem sastavu su bili predstavnici kantonalnih organa i zainteresiranih općina opredjelila se za dva izvođača.

Poslovi manuelnog deminiranja na prvom projektu u Sižju na općini Lukavac u površini od 48.208 m², koje je dobio "Detektor" iz Banja Luke, otpočeli su 24.09.2004.godine.

Projekat tehničkog izviđanja u površini od 36.658 m² nizvodno, ugovoren je sa "Zum" iz Bihaća.

Oba izvođača radova su već odmakli sa radovima koje su na trenutak krajem septembra prekinule kiše.

Bez obzira na prekid i vrijeme koje predstoji, važno je da je projekat započeo i nitko i ništa ga ne može zaustaviti.

Od gospodina Nagulova smo saznali da su u toku pripreme za donatorske skupove u Turskoj i zemljama Zapadne Evrope na kojima će biti osiguran dio sredstava za realizaciju navedenog projekta.

Stanje u kojem se nalazi proračun Tuzlanskog kantona i općina Lukavac, Gračanica, Doboj Istok, Petrovo i Doboj nisu garant da će navedni projekat biti moguće riješiti bez pomoći sa strane u nekom razumnom vremenu

Zbog toga je uloga koju je preuzelo Udruženje "Phoenix" i aktivnosti koje vodi na osiguranju sredstava iz međunarodnih izvora izuzetno značajna i prilika da se navedeni projekat završi za nekoliko godina i spriječi pogibija građana i omogući intenzivna poljoprivredna proizvodnja na tom području.

Uvjereni smo da će vojska i civilna zaštita oba entiteta dati svoj doprinos u realizaciji navedenog projekta kao što su to činili svih proteklih godina.

Projekat zbog svoje specifičnosti, obuhvata općine i prostor oba entiteta, omogućava čišćenje i uređenje korita rijeke Spreče, a time i zaštitu poljoprivrednog zemljišta od poplava, sprečava daljnje stradanje ljudi od mina, uvezuje interes i ljude oba entiteta je strateško pitanje daljnjeg razvoja Tuzlanskog kantona i Regije Doboj i mora biti interes svih ali i međunarodne zajednice.

Zbog svega toga vjerujemo da će njegova realizacija biti ostvarena u rekordnom roku.

Zdenko Tadić

Direktor Kantonalne uprave CZ Zdenko Tadić, direktor Agencije za deminiranje Mahmut Bijeđić, općinski načelnik Lukavca Izudin Čeliković, generali Ivan Nagulov i Hazim Šadić i direktor Regionalnog ureda BiH -MAC-a Irfan Pehlić na početku radova deminiranja

DEMINIRANJE POTREBA I INTERES DOMAĆIH VLASTI

Vlada Tuzlanskog kantona usvojila Izlaznu strategiju za stvaranje održivih timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava u Federaciji Bosne i Hercegovine i prihvatila da od iduće godine učestvuje u sufinansiranju Deminerskog tima Kantonalne uprave civilne zaštite.

Rat koji je trajao od 1992. do kraja 1995. godine pored ogromne materijalne štete, ljudskih žrtava i drugih teških posljedica ostavio je i jednu koja će dugo biti prisutna i odnositi nove živote – mine.

Pretpostavlja se da je oko 4% ukupne teritorije Bosne i Hercegovine minirano i opasno po njene građane. Iako je rat odavno završen godišnje od mina ginu stotine građana.

Tuzlanski kanton također nije prošao ništa bolje. Naprotiv smatra se da je najzagađeniji minama i NUS-om. To potvrđuju ogromne količine neeksplozivnih ubojnih sredstava koja se još

uvijek istim intenzitetom kao po završetku rata prikupljaju i uništavaju od strane "A" tima Kantonalne uprave civilne zaštite i veliki broj stradalih civila u minskim poljima.

Samo od "A" tima od prestanka rata do kraja 2003 godine prikupljeno je i uništeno: 267.302 komada municije manjeg kalibra, 2.273 komada municije većeg kalibra, 9.447 ručnih bombi, 1.036 mina, 1.544 granate, 11.882 upaljača i 1.053,5 kg eksploziva.

Zvuči nevjerovatno ali se još uvijek ne nazire kraj tome poslu! Još uvijek svuda oko nas, u prirodi i mnogim domovima, vreba opas-

"A" tim KU CZ za uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava

nost i čeka se nepažnja kada će biti ugrožen nečiji život i imovina.

Iako se intenzivno radilo na deminiranju, za što su potrošena ogromna sredstva iz međunarodnih izvora, preko 74 kvadratna kilometra tuzlanskog kantona su okupirana minama i predstavljaju smrtnu opasnost za građane.

Na žalost donatorska sredstva za te

namjene su odavno svedena na minimum a kapaciteti deminerskih timova civilne zaštite i vojske ne omogućavaju značajniju promjenu stanja.

Sve se to plaća životima nedužnih. Najčešće djece. Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite od rata do danas na području Tuzlanskog kantona dogodile sus e 203 nesreće u minskim poljima u kojima je

ZAKLJUČCI FEDERALNE VLADE

1. Vlada F BiH ocjenjuje da su TUN- timovi Federalne uprave civilne zaštite i timovi za podršku njihovim operacijama dali značajan doprinos uklanjanju NUS-a u Federacije Bosne i Hercegovine, čime su osigurali uvjete za povratak izbjeglih i raseljenih lica, smanjenju rizične površine, rekonstrukciji i povećanju opće sigurnosti u Bosni i Hercegovini. Iz tih razloga usvaja se Izlazna strategija za stvaranje održivih timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje NUS-a, formiranih uz finansijsku podršku Evropske unije i Vlade F BiH.
2. Vlada F BiH ponovo izražava zabrinutost posljedicama odluke Evropske unije o smanjenju sredstava za stvaranje održivih timova za uklanjanje NUS-a i deminiranje, jer ova odluka stavlja Vladu F BiH pred svršen čin i onemogućuje osiguranje punog iznosa budžetskih sredstava u vrlo kratkom periodu. Stoga će Vlada F BiH tražiti da Evropska unija preispita najavljeno smanjenje finansijske podrške Programu deminiranja.
3. Prihvata se predložena organizacija i racionalizacija deminerskih timova civilne zaštite i njihova formacija, kao i način i obim osiguranja finansijskih sredstava za njihovo finansiranje, kako je to predloženo u Izlaznoj strategiji. Time će se ukupan broj izvršilaca u deminerskim kapacitetima civilne zaštite, svesti na 186, uz osiguranje kvalitetnije popune nedostajućim materijalno-tehničkim sredstvima.
4. Zadužuje se Federalna uprava civilne zaštite da sa BH MAC-om, uz podršku Vlade F BiH, razmotri mogućnosti preuzimanja poslova kontrole kvaliteta, metodom uzorkovanja, tehničko izviđanja sumnjivih površina i monitoringa na trajnom obilježavanju kontaminiranih površina, što će biti obavezni poslovi nakon usaglašavanja bh. Standarda sa međunarodnim standardima. Predložiti Evropskoj uniji- DEK i BHMACH-u da se u narednoj deminerskoj sezoni jedan tim FUCZ stavi u funkciju kontrole kvaliteta, primjenom metode uzorkovanja, a drugi tim za tehničko izviđanje sumnjivih površina i monitoring za njihovo obilježavanje, uz osiguranje naplate izvršenih poslova. Ovo je veoma važno obaviti da bi se sagledala moguća korist od uključenja većeg broja timova civilne zaštite u poslove kontrole kvaliteta. Rješenjem pitanja finansiranja ovih dodatnih djelatnosti, FUCZ će svoje timove za ovu namjenu uključiti u preuzimanje ove djelatnosti na području F BiH i šire.
5. Sve razvijene deminerske kapacitete civilne zaštite staviti u funkciju osiguranja dodatnih finansijskih sredstava (TUN-timove, Mašinski i POEK-tim, Servis i dr.) uz obavezu federalnih organa da poslove deminiranja kao i dio investicionih programa prioritetno ponude FUCZ. Sredstva koja se osiguravaju na ovaj način smanjivat će učestalije Vlade F BiH u finansiranju održivosti deminerskih kapaciteta civilne zaštite ili će se trošiti za razvoj deminiranja, nabavku i obnavljanje opreme, doobuku kadrova i izmirenje troškova rada, uz posebno odobrenje Vlade F BiH.
6. Vlada F BiH preporučuje Vladama kantona da u skladu sa vlastitim potrebama i mogućnostima, zadrže postojeće TUN timove koje treba ukinuti ili da formiraju nove prema utvrđenim standardima, odnosno formacijama predloženim u Izlaznoj strategiji, koji bi se finansirali iz kantonalnih budžeta.

smrtno stradalo 91 lice a 118 uglavnom ostalo sa teškim invaliditetom!

Svjesno težine problema Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je formiralo Komisiju za deminiranje BiH koja je uradila Strategiju deminiranja u BiH do 2010. godine koja je i sastavni dio Razvojne strategije BiH (PRSP).

Strategija deminiranja u BiH do 2010 godine definirala je strateške ciljeve u ovoj oblasti, to:

"-omogućiti kontinuirano i efikasno sprovođenje operacija humanitarnog deminiranja, u skladu sa potrebama zemlje, raspoloživim materijalima i drugim resursima, uz visok nivo osiguranja kvaliteta;

-izgraditi kapacitete sposobne za podržavanje planiranog obima minskih akcija."

U navedenom dokumentu utvrđeni su i operativni ciljevi:

"-da će se do 2010. godine potpuno eliminirati sumnjiva površina prve kategorije prioriteta i

-da će se do 2010. godine izvršiti trajno obilježavanje sumnjivih lokacija druge kategorije prioriteta i pravci koji ulaze u sumnjivu površinu treće kategorije prioriteta."

S tim u vezi, održavanje postojećih deminerskih kapaciteta Federalne uprave civilne zaštite, kao i deminerskih kapaciteta Vojske Federacije BiH i njihovo korištenje u narednim godinama, predstavlja direktnu podršku ciljevima Strategije deminiranja u BiH do 2010. godine.

Na osnovu Strategije deminiranja u BiH do 2010. godine, Federalna uprava je pripremila prijedlog Izlazne strategije za stvaranje održivih timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava u Federaciji Bosne i Hercegovine i ponudila ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

U okviru Federalne uprave civilne zaštite zahvaljujući Evropskoj uniji i Vladi Federacije BiH formirani su deminerski timovi koji su se u proteklih 6 godina bavili humanitarnim deminiranjem i prikupljanjem i uništavanjem neeksplozivnih ubojnih sredstava na svih 10 kantona u Federaciji BiH.

Za finansiranje navedenih deminerskih kapaciteta u prvih 5 faza Evropska unija je uložila 8.081.638 eura, Vlada Federacije BiH 1.494.160 eura, UNHCR 300.00 eura, Vlada Japana 281.211 eura i CIDIC 100.000 eura odnosno 10.257.009 eura plus troškovi kantonalne koordinacije, prostornog smještaja i administrativnih usluga.

U toku prvih 5 faza uklonjeno je i uništeno više miliona komada različitih NUS-a više desetina tisuća različitih mina, više desetina tona različitog eksploziva, preko milion metara kvadratnih deminiranog zemljišta i više desetina izvla-

"B" tim KU CZ za deminiranje

čenja nastradalih iz minskih polja.

Već od II faze počelo je značajno smanjivanje učešća Evropske unije u finansiranju deminerskih kapaciteta civilne zaštite.

Tako je učešće Evropske komisije u finansiranju procesa deminiranja planirano da se smanjuje sa 1.000.000 eura u VI Fazi u 2004. godini, na 660.000 eura u VII Fazi u 2005. godini odnosno na 330.000 eura u VIII Fazi u 2006. godini sa kojom bi u potpunosti prestalo i prešlo u nadležnost lokalnih vlasti!

Znači od 01.01.2007. godine planirano je da Federacija Bosne i Hercegovine, kantoni i općine u potpunosti prema svojim potrebama i mogućnostima preuzmu proces deminiranja i uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Svjesni težine problema i opasnosti po građane članovi Federalne vlade prihvatili su ponuđeni dokument i donijeli više zaključaka koji trebaju osigurati nastavak procesa deminiranja i po prestanku sufinansiranja od Evropske unije.

Istovremeno je putem kantonalnih uprava civilne zaštite ponuđeno kantonalnim vladama da se odrede po pitanju navedenog dokumenta i usvojenih zaključaka o nastavku procesa deminiranja na njihovim području.

U međuvremenu je zatraženo i kon-

kretno preuzimanje troškova poreza na plaće, doprinosa i beneficiranog staža deminerskih timova.

Za 2005. proračunsku godinu, za 14 pripadnika deminerskog tima Tuzlanskog kantona, traženo je 71.113,00 KM. Sa troškovima koordinacije, prostora i administrativno tehničkim uslugama to bi iznosilo blizu 80.000 KM.

Kao što se i očekivalo članovi Vlade Tuzlanskog kantona, svjesni opasnosti od mina bezrezervno su prihvatili planirane obaveze.

Posebno konkretan bio je predsjednik Bajazit Jašarević koji je u ime Vlade čestitao deminerima na ostvarenim rezultatima i kvalitetu opasnog posla kojeg obavljaju i u ime Vlade obećao ne samo preuzimanje planiranih obaveza do 2007. godine nego i poboljšanje statusa deminera.

Data je podrška Izlaznoj strategiji i usvojeni zaključci koji omogućavaju njenu primjenu na području Tuzlanskog kantona.

Iako se radi o veoma teškom problemu uz odgovor Vlade kantona i podršku općinskih vlasti, za očekivati je da će proces deminiranja biti kontinuirano nastavljen i narednih godina a to znači oslobađanje novih područja za život smanjenje opasnosti po građane Tuzlanskog kantona.

Zdenko Tadić

ZAKLJUČAK Vlade Tuzlanskog kantona

I

Prihvata se Izlazna strategija za stvaranje održivih timova civilne zaštite za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojitih sredstava u Federaciji Bosne i Hercegovine i podržavaju Zaključci Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, V broj: 434/2003 od 21.8.2003. godine.

II

Vlada Tuzlanskog kantona će i u narednim fazama deminiranja područja Tuzlanskog kantona davati podršku i pokušati osigurati troškove koordinacije, namještaja i kancelarijskih usluga za Timu za deminiranje (15 uposlenih) koji djeluje na području Tuzlanskog kantona u okviru Kantonalne uprave civilne zaštite, na način kako je to činila i u proteklih šest faza deminiranja.

III

Vlada Tuzlanskog kantona će, u skladu sa Izlaznom strategijom, u okviru Budžeta Tuzlanskog kantona za 2005. godinu planirati i po-

kušati osigurati 71.113,33 KM za sufinansiranje deminerskog tima Tuzlanskog kantona koji djeluje u okviru Kantonalne uprave civilne zaštite, za rrealizaciju VII faze deminiranja u 2005. godini. Obezbijedena sredstva za 2005. godinu, a koja su namjenjena za potrebe plaćanja poreza, doprinosa i beneficiranog staža pripadnika deminerskog tima, pokušat će se realizovati plaćanjem kvartalno, za 3 mjeseca unaprijed, na poseban podračun u okviru računa Trezora Federacije BiH otvorenog za navedenu namjenu.

IV

Učešće Vlade Tuzlanskog kantona u daljnjem sufinansiranju procesa deminiranja u okviru VIII faze, kao i od 01.01.2007. godine, kada treba da prestane sufinansiranje od strane Evropske Unije, bit će uređeno posebnim odlukama u skladu sa Izlaznom strategijom i dogovorima za svaku novu budžetsku godinu.

V

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

UPOZORAVANJE NA OPASNOST OD MINA

Pod pokroviteljstvom Federalne uprave civilne zaštite u periodu od 08-12.03.2004. godine održana je obuka polaznika na temu "Upozoravanje na opasnost od mina – MRE".

Kandidati-polaznici su bili sa područja cijele Bosne i Hercegovine, a predstavljali su razne institucije kao što su: Civilna zaštita, Pedagoški savez, razna ministarstva i sekretarijati, medicinske službe i dr. Obuka je održana u prostorijama Federalne uprave civilne zaštite u Centru za obuku na Stupu.

Ispred Kantonalne uprave civilne zaštite učesće na ovoj obuci uzeo je viši stručni saradnik za mjere zaštite i spasavanje od neeksplozivnih ubojitih sredstava.

Kao predavači po raznim temama bili su određeni predstavnici FUCZ, BH MAC-a, Pedagoškog saveza i instruktori MDD.

Sa obukom se krenulo 08. 03. 2004. godine u 8.00 sati, a istu su otvorili direktor FUC Alija Tihic i zamjenik direktora BH MAC-a Darvin Lisica.

Sukladno utvrđenom dnevnom rasporedu treninga i rada radionica svakodnevno se radilo u prijepodnevnom i popodnevnom terminu.

Prvog radnog dana obrađene su slijedeće teme:

- istorijat o minama i NUS-a,
- socijalno-ekonomski uticaj na pojedince,
- socijalno-ekonomski uticaj na zajednicu,
- problem mina,
- rezultati studija uticaja od mina,
- upozoravanje na opasnost od mina,
- komunikacijska strategija upozoravanja na opasnost od mina,
- predstavljanje timskog rada.

Drugi radni dan, kao i svaki naredni, otpočinjao je sa analizom rada prethodnog.

Teme obrađene tokom drugog radnog dana su:

- programski ciklus,
- procjena potreba i prikupljanje podataka,
- ciljevi MRE,
- situacija sa minama u zajednici i izrada mapa,
- prepoznavanje mina,
- područja koja su potencijalno minirana,
- znakovi upozoravanja i obilježavanja,
- oprezno ponašanje prilikom dolaska u nepoznato područje.

Treći radni dan je bio obilježen temama iz oblasti pedagogije i psihologije, a

uglavnom se odnosio na prezentaciju metodologije rada sa djecom, njihovim nastavnicima i odraslim osobama.

Četvrti radni dan obilježen je temama kao što su planiranje, koordinacija, nadzor i pripreme za timski rad na zadatom Projektu.

Timski rad i Vježba po timovima obilježila je peti dan.

Istog dana obavljeno je svečano zatvaranje obuke-kursa i podijeljeni

Certifikati-Uvjerenja o završenoj obuci.

Kao što je na kraju naglašeno, postignut je osnovni cilj koji je trebala da poluča ova obuka, a to je poboljšanje kvaliteta edukacije i sticanje novih saznanja u kreiranju strategije za smanjenje rizika od mina i neeksploziviranih ubojitih sredstava – upozoravanje na opasnost od mina.

Benedin Pejić

OBUKA ČLANOVA KŠCZ U SARAJEVU

U organizaciji FUCZ u junu mjesecu u Centru za obuku na Stupu održana dvodnevna obuka članova kantonalnih štabova civilne zaštite Tuzlanskog i Posavskog kantona.

UVOD

Višegodišnji rat i zakonska neuređenost poslova civilne zaštite zadnjih deset godina nisu omogućavali planiranje i organizirano obučavanje struktura civilne zaštite.

Obuka je provedena u najtežim uvjetima konkretnim rješavanjem najtežih situacija ratnih i poslijeratnih katastrofa na terenu. Na žalost to je plaćeno životima i zdravljem učesnika "obuke".

Sigurno da su se neke od tih nesreća i razmjere štete mogle izbjeći ili umanjiti da su učesnici bili kvalitetno opremljeni i obučeni za postupanje u konkretnim slučajevima.

Donošenje Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara u 2003. godini i odgovarajućih propisa poslije toga stvorene su pretpostavke za planski pristup obuci struktura civilne zaštite za djelovanje u svim vrstama nesreća.

Planom rada Federalne uprave civilne zaštite za 2004. godinu, predviđena je i obuka Federalnog i svih kantonalnih štabova civilne zaštite. To je pored zakonske nametnula i realna potreba obuka novih kadrova jer su po novom Zakonu o zaštiti i spašavanju isti angažirani iz struktura izvršne vlasti u čijoj nadležnosti je sigurnost i zaštita građana.

OBUKA ČLANOVA ŠTABOVA CIVILNE ZAŠTITE

Direktor FU CZ Alija Tihić i pomoćnik za obuku Ismet Poljo

U tom smislu od strane FUCZ organizirana je i održana dvodnevna obuka navedenih štabova na temu "Planiranje i rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća".

Obuka je provedena u Federalnom centru za obuku za zaštitu i spašavanje u Sarajevu na Stupu.

U vremenu od 03. do 04. juna 2004. godine obuku su prošli i članovi Kantonalnog štaba civilne zaštite Tuzlanskog kantona. Istovremeno sa njima su u obuci učestvovali i kolege iz Posavskog kantona.

Najveći dio finansijskih troškova obuke pokrila je Komisija Evropske zajednice za Bosnu i Hercegovinu.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM OBUKE

Na osnovu Zakona Nastavni plan i program obuke donio je direktor FUCZ Alija Tihić.

Cilj i zadatak obuke Kantonalnog štaba civilne zaštite je da se kao operativno stručni organ za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, obučiti i osposobi za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u prirodnim i drugim nesrećama, te za ostvarivanje uspješne saradnje sa drugim strukturama koje su dužne sudjelovati u zaštiti i spašavanju. Osim toga, da se članovi Štaba osposobe za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti, kao i obavezama resornih kantonalnih ministarstava i drugih pravnih lica na preventivnom djelovanju, odnosno sprečavanju nastajanja i na otklanjanju ili ublažavanju posljedica izazvanih prirodnim i drugim nesrećama većih razmjera.

OBUKA

Obuka po navedenom Nastavnom planu programu je provedena iz tri djela.

U prvom, teoretskom dijelu za koji je izdat prigodan Zbornik radova, su obrađene sljedeće teme:

Normativno-pravne pretpostavke za anga-

žovanje resornih kantonalnih ministarstava, drugih organa i struktura civilne zaštite na planiranju, prevenciji, saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća i rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Predavač: *gosp. Milenko Lepušina, pomoćnik direktora FUCZ za pravne poslove.*

Organizovanje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća sa posebnim

osvrtnom na programiranje i planiranje zaštite i spašavanja, te pomoć oružanih snaga civilnim vlastima.

Predavač: *gosp. Mirsad Teskeredžić, pomoćnik direktora FUCZ za mjere zaštite i spašavanja.*

Organizacija civilne zaštite sa posebnim osvrtnom na rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite.

Predavač: *gosp. Stanko Slišković, zamjenik direktora FUCZ.*

Uloga i zadaci centra OiU u prirodnim i drugim nesrećama.

Predavač: *gosp. Samir Džihic, šef odsjeka OiU.*

Javno informisanje u sistemu zaštite i spašavanja.

Predavač: *gosp. Murat Barudžija, šef kabinet dir. FUCZ.*

Naučene lekcije iz vježbi i aktivnosti FUCZ na saniranju posljedica prirodnih i drugih nesreća (velikih požara, poplava, klizišta, avio nesreća, deminiranja i osiromašenog uranijuma).

Predavač: *gosp. Alija Tihic, direktor FUCZ*

Upravljanje u katastrofama i civilno vojna – kooperacija i iskustva drugih zemalja i organizacija (studija slučaja UN, NATO, Švedske i Japana).

Predavač: *gosp. Samir Huseinbašić, DPPR oficir.*

U okviru izloženih tema obavljene su veoma konstruktivne diskusije učesnika obuke a direktor Kantonalne uprave civilne zaštite Tuzlanskog kantona obradio je i dvije pod teme koje u cijelosti objavljujemo u ovom broju našeg glasila.

Poslije obavljene analize prvog dijela obuke proveden je drugi dio praktične obuke koji je vodio pomoćnik direktora FUCZ za strukturu i obuku, gosp. Ismet Poljo.

Po scenariju koji je pretpostavio višednevne kišne padavine koje su prouzrokovale poplave, klizišta i ugrozile mostove na rijeci Spreči i Jali, branu na jezeru Modrac, rudnike i bunare za pitku vodu, simulirano je djelovanje Kantonalnog štaba i njegovih članova na proglašeno stanje prirodne nesreće na općinama.

U analizi obuke koja je izvršena prije podjele certifikata učesnicima, a koju je izvršio direktor Tihic, istaknut je visok profesionalni odnos polaznika vježbe i njihova osposobljenost za poslove koje Kantonalni štab civilne zaštite kao stručno operativno tijelo ima u svojoj nadležnosti.

Po mišljenju direktora Tihica, oba kantonalna štaba Tuzlanskog i Posavskog kantona su kadrovski dobro popunjena i garancija su za građane oba kantona u slučaju prirodne i druge nesreće.

Ispred KŠCZ TK obuku su prošli: Sead Mujanović - komandant, Zdenko Tadić - načelnik, i članovi - Nuriya Porobić, Mesud Tanović, Muhidin Paščanović, Bahir Imamović, Nermina Mehinović, Jusuf Suljkanović, Ibrahim Hadžić, Enver Halilović, Mirza

Zdenko Tadić

Operativno planiranje i izvještavanje

NEDELJNI IZVJEŠTAJ

KAO MOGUĆNOST OPERATIVNOG IZVJEŠTAVANJA I NAČIN ZA BOLJU SARADNJU SA STRUKTURAMA CIVILNE ZAŠTITE

UVOD

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća uređeno je da se organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća vrši na osnovu programa i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća koji se moraju zasnivati na procjenama ugroženosti i drugim stručnim podlogama.

Procjene ugroženosti, općinski, kantonalni i federalni programi i planovi zaštite i spašavanja izrađuju općinske službe, kantonalne i federalna uprava civilne zaštite u saradnji sa resornim službama odnosno ministarstvima.

Programe zaštite i spašavanja donose zakonodavna tijela vlasti a planove zaštite i spašavanja tijela izvršne vlasti na odgovarajućim razinama.

OPERATIVNO PLANIRANJE

Pored programa i planova zaštite i spašavanja koji su utvrđeni Zakonom u praksi se koriste i drugi dokumenti kojima se osigurava njihova operativna primjena u toku godine odnosno mjeseca.

GODIŠNJI PROGRAM RADA

Kao i program zaštite i spašavanja rade organizacije civilne zaštite i preko izvršne vlasti dostavljaju zakonodavnoj vlasti na usvajanje.

MJESEČNI PLAN RADA

Predstavlja izvod iz godišnjeg programa rada koji se donosi u okviru organizacije civilne zaštite i služi za planiranje poslova u toku mjeseca. Dosadašnja praksa je bila da se isti po donošenju dostavlja u FUCZ i predsjedniku Vlade (KUCZ).

OPERATIVNO IZVJEŠTAVANJE

Kao posljedica operativnog planira-

nja imamo operativno izvještavanje.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU

Rade ga, po isteku kalendarske godine, organizacije civilne zaštite na osnovu godišnjeg programa rada i ostvarenih poslova u toku godine i preko izvršne vlasti dostavljaju zakonodavnoj vlasti na usvajanje.

MJESEČNI IZVJEŠTAJ O RADU

Predstavlja izvještaj o ostvarenim poslovima iz usvojenog mjesečnog plana rada i drugih važnijih poslova ostvarenih u toku mjeseca. Dosadašnja praksa je bila da se isti po usvajanju u organizaciji civilne zaštite dostavlja u FUCZ i predsjedniku Vlade (KUCZ).

NEDELJNI IZVJEŠTAJ O STANJU I PODUZETIM MJERAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Na osnovu dosadašnjih iskustava u međusobnom komuniciranju organizacija civilne zaštite nije ustrojena procedura, osim u slučajevima prirodnih i drugih nesreća, koja omogućava kontinuitet protoka informacija i uvezanosti. Zbog toga se veoma često stiče dojam neuvezanosti i opravdanosti postojećih oblika organiziranja.

Jedan od načina za ostvarivanje bolje uvezanosti i uvida u poslove zaštite i spašavanja na nižim razinama organiziranja, je uvođenje u međusobnu komunikaciju Nedjeljnog izvještaja kao posebnog vida međusobnog operativnog izvještavanja.

Iskustva koja imamo na području Tuzlanskog kantona u protekle dvije godine primjene ovog oblika komuniciranja sa OŠCZ opravdavaju takvo razmišljanje.

Nedjeljni izvještaj kao način za razmjenu informacija o poslovima i aktivnostima iz oblasti zaštite i spašavanja unutar struktura civilne zaštite Tuzlanskog kanona, uveden je od 21.01.2002. godine. Njime je naloženo

načelnicima OŠCZ TK dostavljanje navedenog izvještaja koji treba da sadrži sve važnije aktivnosti koje su poduzete u primjeni mjera zaštite i spašavanja na prostoru općine u protekloj nedjelji, aktivnostima TUN tima kao i drugih pitanja za koje smatraju da je potrebno informirati KUCZ a odnose se na djelovanje i poslove civilne zaštite.

Uvođenje nedjeljnog izvještaja, koji je u početku osporavan od strane jednog dijela struktura kao dodatna i nepotrebna obaveza, veoma brzo je prihvaćeno od općinskih struktura civilne zaštite i postalo veoma važno sredstvo međusobnog komuniciranja i službene razmjene informacija.

Naravno da su temeljne informacije koje se obrađuju u nedjeljnom izvještaju od strane OŠCZ, i proslijeđuju ponedjeljkom u KUCZ, one koje se odnose na zakonom propisane mjere zaštite i spašavanja.

Značaj uvođenja nedjeljnog

izvještaja ogleda se u sljedećem :

- **podiže odgovornost općinskih uposlenika u civilnoj zaštiti prema poslovima koje obavljaju,**

- **usmjerava OŠCZ prema KUCZ i učvršćuje liniju nadređenosti struktura civilne zaštite,**

- **podiže odgovornost kantonalnih uposlenika u civilnoj zaštiti prema poslovima koje obavljaju i potrebi za uključivanjem u rješavanje problema zaštite i spašavanja na terenu,**

- **omogućava bolju informiranost i angažiranje svih u traženju najboljih rješenja za probleme koji su se pojavili na terenu,**

- **omogućava bolje korištenje kadrovskih i tehničkih potencijala s kojima civilna zaštita i Kanton u cjelini raspolaže u**

- *Zdenko Tadić*

Zajednički snimak članova KŠ CZ Tuzlanskog i Posavskog kantona

UPOTREBA MEDIJA ZA EDUCIRANJE STRUKTURA I GRAĐANA, PREZENTIRANJE I AFIRMIRANJE POSLOVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

UVOD

Poznato Vam je da sve što ste

učinili i napravili, ako nema svjedoka da to vide i prenesu drugima, ostaje samo Vama i samo je Vaše.

Ono što je samo naše i što želimo da ostane tako na taj način možemo sačuvati od drugih ako to želimo.

Međutim svi javni poslovi, rezultati i aktivnosti koje se vode u njihovom obavljanju dostupni su drugima i ne mogu biti niti ima potrebe da budu netransparentni. Posebno oni poslovi kojima iskazujemo kvalitet i veličinu našeg rada.

Zbog toga je veoma bitno da oni budu prezentirani na pravi način u interesu nas i posla kojeg obavljamo.

Najbolji način da se to uradio jesu prave informacije i njihov plasman putem medija.

VRSTE MEDIJA

Vrijeme u kojem živimo i tehnološki napredak u mogućnostima plasiranja informacija, razvio je više vrsta medijskog komuniciranja sa korisnicima informacija.

Spomenut ćemo samo one najvažnije sa kojima je moguće ostvariti najbolje rezultate u njihovom korištenju.

NOVINE - su medij koji omogućava da se sa riječi i slikom – fotografijom, koji ostaju trajno zapisani, dođe do najudaljenijih domova i dijelova svijeta sa željenom informacijom. To je posebno važno što se objavi bude trajno sačuvano i lako dostupno kada se ukaže potreba.

RADIO - je medij koji sluša veliki broj građana uz

obavljanje redovnog posla u kući, autu, radnom mjestu i u najudaljenijim krajevima svijeta. Informacije objavljene putem ovog medija ulaze u uho i nalaze dobar prijem kod slušatelja.

INTERNET – je mogućnost medijske prezentacije informacija koju još uvijek koristi mali broj građana ali je to sasvim sigurno najbolji način međunarodne prezentacije informacija pred kojim se otvaraju neslućene mogućnosti u budućnosti.

TELEVIZIJA – bez obzira na svoju ograničenost dosega zbog svoje specifične mogućnosti prezentiranja informacija slovom, riječju i slikom je najmoćniji medij. Zbog toga informacije objavljene putem televizijskog ekrana imaju posebnu afirmativnu vrijednost i vjerodostojnost.

Zbog svega navedenoga mediji imaju izuzetno veliku ulogu i značaj u svim

oblastima života.

EDUCIRANJE

Zbog svoje rasprostranjenosti i naše ovisnosti o informacijama koje dobijamo putem medija, mediji su veoma podesni za edukaciju građana i struktura civilne zaštite.

Putem odgovarajućih priloga, poruka, upozorenja, emisija i članaka moguće je ostvariti veoma dobar kontakt i komunikaciju sa čitateljima, slušateljima i gledateljima i do njih dostaviti odgovarajuće informacije koje će im pomoći u slučaju vlastitih potreba i kod pružanja pomoći drugima.

PREZENTIRANJE I AFIRMIRANJE

Mediji su zbog navedenih specifičnosti izvanredna mogućnost za prezentiranje i afirmiranje vlastitih rezultata rada.

Zbog specifičnosti poslova i statusa u društvenoj zajednici, poslovi civilne zaštite uglavnom su aktualni kada se događaju prirodne i druge katastrofe. U takvim situacijama se civilna zaštita i pripadnici njenih struktura nađu u centru pažnje i svima trebaju. Mi iz civilne zaštite znamo da i izvan vanrednih situacija odrađujemo veliki i odgovorni posao zaštite i spašavanja građana i njihove imovine.

Da bi se promjenio i poboljšao odnos građana i vlasti prema poslovima i strukturama civilne zaštite i na taj način osigurala bolja opremljenost, obučenost i materijalni položaj uposlenika na poslovima civilne zaštite, izuzetno je važno sa svim značajnijim aktivnostima i postignutim rezultatima upoznati građane i njihove predstavnike u vlasti.

Šta je najpodesnije za to? Naravno mediji!

Zbog specifičnosti poslova i njihovog značaja za zajednicu mediji iskazuju spremnost da prate sve značajnije poslove civilne zaštite. To naravno treba iskoristiti. Ostvarivanje direktnog kontakta sa urednicima, novinarima i menadžmentom medijskih kuća i uspostavljanje dobrih odnosa pojačava njihov interes.

Organiziranje prigodnih konferencija za medije na kojima će se prezentirati odgovarajuće aktivnosti i podijeliti odgovarajuće pisane informacije su izuzetna prilika za prezentiranje i afirmiranje rada. Pozivanje na sastanke sa strukturama, predstavnicima vlasti i

prilikom izlaska na teren takođe.

Svi poslovi i informacije o radu i ostvarenim rezultatima "TUN" tima na prikupljanju i uništavanju NUS-a i poslovima deminiranja su posebno interesantni za medije što treba iskoristiti.

Rezultati takvih aktivnosti i suradnje donose prepoznatljivost kadrova i afirmaciju poslova civilne zaštite i kvalitetniji i odgovorniji odnos zajednice.

VLASTITI MEDIJI

Zbog nemogućnosti da se u javnim medijima dobije dovoljno prostora potrebno je po mogućnosti pristupiti izgradnji vlastitog medija.

Postoje dvije realno ostvarive mogućnosti za vlastito medijsko djelovanje.

- To su : - internet i
- vlastito glasilo.

INTERNET

Internet omogućava da se putem odgovarajuće WEB stranice i E – mail adrese ostvari kontakt i komunikacija sa velikim brojem korisnika interneta širom svijeta a to otvara bezbroj mogućnosti koje se mogu iskoristiti.

Zbog toga je potrebno da sve općinske službe i kantonalne uprave civilne zaštite, pored FUCZ, otvore svoje web stranice i e – mail adrese i na taj način se uključe u taj

vid komuniciranja.

VLASTITO GLASILO - NOVINE

Ono što je realnost, i što je moguće sa malo sredstava ostvariti, jeste vlastito glasilo - novine.

Vlastito pisano glasilo koje se izdaje periodično i po potrebi omogućava da se sadržaja koje sami kreiramo, prema građanima i pripadnicima struktura djeluje informativno, dokumentarno, edukativno a prije svega afirmativno za poslove i nas koji ih obavljamo.

Dobar primjer je glasilo "CIVILNA ZAŠTITA" koje izdaje KUCZ Tuzlanskog kantona. Četiri broja koja su izdata u protekloj godini, iskorištena su kao zbornik radova sa stručno – edukativnog savjetovanja, odnosno za transparentni i afirmativni prikaz izvještajno – planskih dokumenata i najvažnijih aktivnosti u oblasti civilne zaštite i predstavljanje OŠCZ.

Posebno je značajan način distribucije glasila koji omogućava puni efekat transparentnog i afirmativnog djelovanja. Svaki novi broj glasila je prilika da se sadržaj iznova prikaže medijima i skrene pozornost na značaj poslova civilne zaštite. Dostavljanje istog do svih članova Vlade Kantona, vladinih i nevladinih organizacija, skupštinskih poslanika, rektora i dekana fakulteta, općinskih načelnika i predsjedavajućih općinskih vijeća,

Zdenko Tadić

PRIMJENA PROPISA IZ OBLASTI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

**U organizaciji FUCZ održan jednodnevni seminar za direktore kantonalnih uprava i rukovodioce službi civilne zaštite Federacije BiH.
Od planiranih 30 doneseno samo 8 propisa**

Direktor FU CZ Alija Tihic

Provedbu zakona na terenu pored razumijevanja ili ne razumijevanja odgovornih omogućavaju pod zakonski propisi kojima se publiže tumače zakonom utvrđena rješenja.

Iako je Zakon o zaštiti i spašavanju donesen i stupio na snagu 16.8.2003. godine i njime utvrđeno da će u roku od 6 mjeseci biti doneseno svih 30 planiranih pod zakonskih propisa u ovom trenutku doneseno je samo 8. Na žalost i oni još uvijek nisu u primjeni.

Želeći dati više informacija i ubrzati primjenu navedenih propisa u Centru za obuku za zaštitu i spašavanje Federalne uprave civilne zaštite u Sarajevu, održan je jednodnevni instruktivni seminar na temu: «Primjena propisa iz oblasti zaštite i spašavanja».

Organizator je bila FUCZ a učesnici direktori kantonalnih uprava civilne zaštite i rukovodioci službi civilne zaštite u općinama.

Seminar je održan 15. i 16.9.2004. godine. Prvog dana na seminaru su učestvovali zajedno sa svojim kolegama iz Sarajevskog, Posavskog, Zeničko-Dobojskog i Bosansko-Podrinjskog i predstavnici civilne zaštite sa područja Tuzlanskog kantona.

Seminar je vodio gospodin Alija Tihic, direktor FUCZ.

Obradene su sljedeće teme:

- *Primjena propisa iz oblasti zaštite i spašavanja*

Predavač: Milenko Lepušina.

- *Odluka o vrsti i količini sredstava potrebnih za ličnu i kolektivnu zaštitu.*

Predavač: Jovan Savić

- *Uredba o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite*

Predavač: Murat Barudžija

- *Uredba o vrstama, kriterijima i postupku za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite*

Predavač: Poljo Ismet

- *Uredba o postupku ostvarivanja jednokratne novčane pomoći građana u zaštiti i spašavanju*

Predavač: Boško Kutleša

- *Uredba o osnovama i mjerilima za utvrđivanje zdravstvene i psihofizičke sposobnosti građana za učešće u zaštiti i spašavanju i obučavanju za potrebe civilne zaštite*

Predavač: Jadranka Jukić

- *Pravilnik o izdvajanju i uplati 0,5% za zaštitu i spašavanje*

Predavač: Milenko Lepušina

- *Metodologija za izradu procjene ugroženosti*

Zamjenik direktora FU CZ Stanko Slišković

Predavač: Mirsad Teskeredžić, Murat Barudžija i Stanko Slišković

- *Uredba o sadržaju i načinu izrade plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća*

(Odložena za decembar)

U veoma konstruktivnim diskusijama koje su vođene iskazan je veliki interes i spremnost učesnika seminara.

Pomoćnik direktora FU CZ Milenko Lepušina

Najviše interesa i vremena posvećeno je Procjeni ugroženosti kao temeljnom dokumentu koji se treba donijeti do kraja godine i iz kojega proizilaze svi drugi dokumenti Program i Plan zaštite i spašavanja od općine do Federacije.

Dogovoreno je da se žurno pristupi izradi procjena ugroženosti i programa zaštite i spašavanja u skladu sa donesenom Metodologijom za njenu izradu.

Dogovoreno je da se isti usaglase na kantonalnim i općinskim štabovima civilne zaštite i početkom decembra na novom seminaru, do kada će biti doneseni i ostali pod zakonski propisi, zajednički analiziraju i poslije toga ponude vlada-

ma kantona odnosno općinskim načelnicima na usvajanje.

Na navedenom seminaru učestvovali su svi najodgovorniji predstavnici kantonalne uprave i općinskih službi civilne zaštite Tuzlanskog kantona.

Zdenko Tadić

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vadi Tuzlanskog kantona ("Službene novine TK", broj:17/00) a u vezi sa članom 27. točka 6 Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine F BiH", broj 39/03), Vlada Tuzlanskog kantona, na sjednici održanog dana 26.01.2004. godine,, donosi:

ODLUKU

o formiranju Kantonalnog štaba civilne zaštite kao stručno operativnog tijela Tuzlanskog kantona

I – OSNOVNA ODREDBA

Član 1.

Ovom Odlukom osniva se Kantonalni štab civilne zaštite (u daljem tekstu: Kantonalni štab), kao stručno operativno tijelo Tuzlanskog kantona (u daljem tekst: Kanton) za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, uređuje njegov djelokrug, unutrašnja organizacija, popuna, finansiranje, spremanje, obučavanje i osposobljavanje i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad Kantonalnog štaba.

II - NADLEŽNOST KANTONALNOG ŠTABA I NAČIN OSTVARIVANJA FUNKCIJE

Član 2.

Kantonalni štab je stručno operativni organ koji je ovlašten za vršenje poslova koji su mu Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Zakon), stavljeni u nadležnost.

U vršenju poslova iz svoje nadležnosti, Kantonalni štab funkcioniše stalno, onda kada Vlada Kantona proglasi nastanak prirodne ili druge nesreće u Kantonu, a u periodu kada ne postoji prirodna ili druga nesreća, Kantonalni štab svoje funkcije ostvaruje povremeno, prema potrebi i to onda kada razmatra stanje priprema, organiziranost, opremljenost i osposobljenost za zaštitu i spašavanje svih nosilaca zaštite i spašavanja na području Kantona i predlaže mjere za dogradnju sistema zaštite i spašavanja i kada djeluje preventivno, u cilju sprečavanja nastavljanja prirodne ili druge nesreće i učestvuje u vježbama i drugim vidovima obučavanja i osposobljavanja.

Kantonalni štab pruža pomoć općinama i kantonima Federacije Bosne i Hercegovine u slu-

čaju nesreće na poziv njihovih štabova civilne zaštite i Federalne uprave civilne zaštite u skladu sa Zakonom.

Kantonalni štab odlučuje o pružanju pomoći općinama i regijama Republike Srpske, na zahtjev Republičkog štaba ili regionalnih štabova civilne zaštite Republike Srpske, u skladu sa Sporazumom o suradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 36/01).

U hitnim slučajevima, kada se Kantonalni štab ne može sastati, odluku o pomoći iz stava 3. i 4. ovog člana donosi komandant Kantonalnog štaba, na prijedlog načelnika štaba.

III – ORGANIZACIJA I SASTAV KANTONALNOG ŠTABA

Član 3.

Kantonalni štab čine komandant, načelnik i 13 članova.

Član 4.

Komandant Kantonalnog štaba je po položaju jedan od članova Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

Član 5.

Direktor Kantonalne uprave civilne zaštite (u daljem tekstu: Kantonalna uprava), po položaju je načelnik Kantonalnog štaba.

Član 6.

Sekretar Crvenog križa Tuzlanskog kantona je po funkciji član Kantonalnog štaba.

Član 7.

Članovi Kantonalnog štaba iz kantonalnih ministarstava i Kantonalne uprave su:

1. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu unutarnjih poslova;
2. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu energije, rudarstva i industrije;
3. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu zdravlja;
4. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okolice;
5. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu za obnovu, razvoj i povratak;
6. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
7. Rukovodeći državni službenik u ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja;
8. Pomoćnik direktora Kantonalne uprave zadužen za mjere zaštite i spašavanja i
9. Pomoćnik direktora Kantonalne uprave za obuku, planiranje, pravne, opće i materijalne

poslove.

Ostala 3 člana Kantonalnog štaba određuje direktor Kantonalne uprave iz reda državnih službenika koji neposredno vrše poslove zaštite od požara, radiološke, hemijske i biološke zaštite, zaštitu okoliša i zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla.

Član 8.

Komandanta, načelnika i članove Kantonalnog štaba postavlja i razrješava Vlada Kantona.

Kantonalni štab vrši poslove iz svoje nadležnosti samostalno i za svoj rad je odgovaran Vladi Kantona.

Član 9.

U izvršavanju složenijih zadataka zaštite i spašavanja, Kantonalni štab može angažirati i druge državne službenike iz kantonalne uprave i eksperte na profesionalnom radu u naučnim ustanovama i drugim pravnim licima.

O angažiranju lica iz stava 1. ovog člana, odlučuje komandant Kantonalnog štaba, na prijedlog načelnika ili nekog od članova Kantonalnog štaba.

Član 10.

Sjednice Kantonalnog štaba saziva i njima predsjedava komandant Kantonalnog štaba.

U slučaju da je komandant spriječen da vrši svoju funkciju, sjednice Kantonalnog štaba saziva i predsjedava načelnik Kantonalnog štaba.

Kantonalni štab će donijeti poslovnik o svom radu.

Član 11.

Kantonalni štab ima pečat koji se izdaje u skladu sa Zakonom o pečatu Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", broj: 4/99 i 7/99).

Član 12.

Sjedište Kantonalnog štaba je u Tuzli, a sjednice se održavaju u mjestu određenom u poslovniku o radu Kantonalnog štaba.

IV – STRUČNA SLUŽBA KANTONALNOG ŠTABA

Član 13.

Funkciju stručne službe Kantonalnog štaba vrši Kantonalna uprava.

U vršenju poslova u funkciji stručne službe, Kantonalna uprava obavlja stručne, administrativne, tehničke i druge poslove neophodne za rad Kantonalnog štaba što se bliže utvrđuje Pra-

vilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave.

V – OPREMANJE I FINANSIRANJE KANTONALNOG ŠTABA.

Član 14.

Kantonalni štab se oprema odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za ličnu zaštitu članova štaba i za izvršenje zadataka iz njegove nadležnosti.

Član 15.

Sredstva za finansiranje Kantonalnog štaba osiguravaju se u proračunu Kantona, kao i iz sredstava iz člana 180. Zakona i iz donacija.

Sredstva potrebna za rad Kantonalnog štaba, kao i finansijski plan utvrđuje štab.

Naredbodavac za finansijska sredstva je komandant Kantonalnog štaba, a u slučaju njegove spriječenosti, načelnik Štaba.

VI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16.

Imenovanje komandanta, načelnika i članova Kantonalnog štaba izvršit će se najkasnije u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove Odluke.

Član 17.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i ista će biti objavljena u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina
Federacije Bosne i Hercegovine
Tuzlanski Kanton
Vlada

Predsjednik Vlade
Bajazit Jašarević, s.r.

Broj: 02/1-02-1189/04

Datum: 26.01.2004.godine

Na osnovu člana 8. stav 1. Odluke o formiranju Kantonalnog štaba civilne zaštite kao stručno operativnog tijela Tuzlanskog kantona («Službene novine Tuzlanskog kantona, broj: 01/04, Vlada Tuzlanskog kantona, na prijedlog v.d. direktora Kantonalne uprave civilne zaštite, na sjednici od 02.03.2004. godine, donosi

R J E Š E N J E
o postavljenju komandanta, načelnika i članova Kantonalnog štaba civilne zaštite

I

Za komandanta Kantonalnog štaba civilne zaštite postavlja se **Sead Mujanović**, ministar za obnovu, razvoj i povratak Tuzlanskog kantona.

II

Za načelnika Kantonalnog štaba civilne zaštite postavlja se **Zdenko Tadić**, v.d. direktor Kantonalne uprave civilne zaštite.

III

Za članove Kantonalnog štaba civilne zaštite postavljaju se:

1. Jadranka Duraković, sekretar Crvenog križa Tuzlanskog kantona,

2. Nedim Kurbašić, iz Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, zadužen za policiju,

3. Bahir Imamović, iz Ministarstva industrije, energetike i rudarstva Tuzlanskog kantona,

4. Dr. Nermina Mehinović, iz Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona, zadužen za zdravstvo,

5. Mr. Zahid Arnautalić, iz Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona, zadužen za prostorno uređenje i okolicu,

6. Jusuf Suljkanović, iz Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak Tuzlanskog kantona,

7. Mirsada Glavinić, iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, zadužen za poljoprivredu i šumarstvo,

8. Ibrahim Paočić, iz Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona, zadužen za saobraćaj,

9. Mesud Tanović, iz Kantonalne uprave civilne zaštite, zadužen za mjere zaštite i spašavanja,

10. Nuriya Porobić, iz Kantonalne uprave civilne zaštite,

11. Mr. Ibrahim Hadžić, iz Profesionalne vatrogasne brigade Tuzla, zadužen za zaštitu od požara,

12. Dr. Jasmin Ferizbegović, iz JP Veterinarske stanice Tuzla, zadužen za zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla

13. Enver Halilović, iz Direkcije za vode Tuzlanskog kantona, zadužen za vodoprivredu.

IV

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u «Službenim novinama Tuzlanskog kantona».

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
V l a d a

Predsjednik Vlade
Bajazit Jašarević, s.r.

Broj: 02/1-34-2697/04
Tuzla, 02.03.2004.godine

Temeljem člana 10. Odluke o formiranju Kantonalnog štaba civilne zaštite kao stručno operativnog tijela TK («Službene novine Tuzlanskog kantona», broj: 01/04), Kantonalni štab civilne zaštite, na svojoj trećoj redovnoj sjednici, održanoj 27.05.2004. godine, d o n o s i

POSLOVNIK

o radu Kantonalnog štaba civilne zaštite

Član 1.

Ovim poslovnikom uređuje se unutarinja organizacija i način rada Kantonalnog štaba civilne zaštite (u daljem tekstu: Štab) i druga pitanja od značaja za rad Štaba.

Član 2.

Štab obavlja poslove iz svoje nadležnosti, sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj: 12/03), i drugim zakonima, propisima i općim aktima kojima su uređena pitanja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih, kulturnih i drugih dobara (u daljem tekstu: ljudi i materijalna dobra).

Član 3.

Štab radi i odlučuje na sjednici.

U izuzetno hitnim slučajevima, kada prijeti opasnost nastajanja ili su već nastale teške posljedice, i situacija zahtjeva neodložno poduzimanje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, komandant Štaba, na prijedlog načelnika Štaba, može zapovjediti poduzimanje nužnih mjera iz nadležnosti Štaba, s obavezom, da, na prvoj narednoj sjednici Štaba, upozna o tome Štab.

U slučaju da je zapovjednik Štaba odsutan ili spriječen, u okolnostima i pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, načelnik Štaba će, uz konsultacije s članovima Štaba na profesionalnom radu u Kantonalnoj upravi civilne zaštite, zapovjediti poduzimanje nužnih mjera iz nadležnosti Štaba, s obavezom, da na prvoj narednoj sjednici Štaba, o tome upozna Štab.

Član 4.

Komandant Štaba saziva sjednice Štaba i uz konsultaciju s načelnikom Štaba utvrđuje prijedlog dnevnog reda.

Član 5.

U pravilu, poziv za sjednicu Štaba s odgovarajućim materijalima, dostavlja se članovima Štaba, najkasnije tri dana prije održavanja sjednice Štaba.

Ako je prirodna nesreća pogodila dvije ili više općina Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kantona) ili, ako su izazvane teške posljedice po ljude i materijalna dobra na području jedne ili više općina u Tuzlanskom kantonu i nadležni općinski štab civilne zaštite traži pomoć Štaba, sjednica Štaba će biti sazvana, odmah po saznanju za te okolnosti.

I u drugim hitnim slučajevima, sjednica Štaba se može sazvati i u roku kraćem od tri dana.

Član 6.

O sazivanju sjednice Štaba, članove Štaba obavještava načelnik Štaba, dostavljanjem poziva.

Poziv za sjednicu Štaba sadrži: vrijeme i mjesto održavanja sjednice, prijedlog dnevnog reda, obavještenje o materijalima koji se dostavljaju, koga pozvati na sjednicu Štaba, kome dostaviti materijale, kao i druga obavještenja od značaja za održavanje sjednice, te potpis komandanta Štaba.

Član 7.

Prema potrebi, na sjednice Štaba mogu biti pozvani i prisustvovati predstavnici ministarstava i drugih tijela kantonalne uprave, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba od značaja za zaštitu i spašavanje, kao i stručnjaci za pojedine oblasti i iznositi svoja mišljenja i prijedloge.

Na sjednice se mogu pozivati i komandanti i načelnici općinskih štabova civilne zaštite, radi sudjelovanja u razmatranju pojedinih pitanja od interesa za organiziranje i pripremanje civilne zaštite i poduzimanje određenih mjera na njihovom području.

Član 8.

Sjednica se može održati ako joj prisustvuje većina od ukupnog broja članova Štaba.

U slučaju spriječenosti člana Štaba,

zbog godišnjeg odmora, bolovanja, službenog putovanja ili drugog odobrenog plaćenog ili neplaćenog odsustva, sjednici Štaba će prisustvovati ovlašteni službenik kantonalnog ministarstva, odnosno drugog tijela kantonalne uprave koji ga u odsutnosti zamjenjuju u obavljanju njegovih nadležnosti.

Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, sjednica se može održati s manjim brojem prisutnih članova Štaba, ako se radi o okolnostima iz člana 5. stav 2. i 3. ovog Poslovnika.

Odluke donesene na ovakvoj sjednici imaju status odluka iz člana 3. Poslovnika.

Član 9.

Sjednici Štaba predsjedava komandant Štaba.

Iznimno u slučaju odsutnosti ili spriječenosti komandanta sjednici predsjedava načelnik Štaba.

Iznimno, u slučaju odsutnosti komandanta i načelnika Štaba, predsjedava član Štaba na profesionalnom radu u Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

Predsjedatelj se stara o održavanju reda na sjednicama Štaba.

Član 10.

Poslije otvaranja sjednice saopćavaju se eventualne izmjene i dopune dnevnog reda sjednice i daju druga obavještenja u vezi sa sjednicom.

Svaki od članova Štaba ima pravo predložiti izmjenu ili dopunu dnevnog reda, s tim da prijedlog mora biti obrazložen.

Dnevni red je usvojen, kada se za njega izjasni većina prisutnih članova Štaba.

Član 11.

Rasprava se na sjednici vodi po utvrđenom dnevnom redu .

Prva tačka dnevnog reda, po pravilu je usvajanje zapisnika i izvještaja o realizaciji zapovjedi i zaključaka s prethodnih sjednica Štaba.

Predsjedatelj sjednice, predstavnik tijela ili upravne organizacije čiji se materijal razmatra, prema potrebi, izvještava Štab o predmetu svake tačke dnevnog reda, iznoseći probleme i prijedloge o kojima Štab treba odlučiti, a poslije toga otvara se rasprava.

Pravo sudjelovanja u raspravi imaju svi prisutni a pravo odlučivanja samo članovi Šta-

ba.

Predsjedatelj sjednice Štaba može odlučiti da se ograniči vrijeme pojedinačnog udjela u raspravi.

Član 12.

Član Štaba koji je spriječen prisustvovati sjednici može, o pitanjima koja su na dnevnom redu, dostaviti pisano mišljenje, o čemu se upoznaju članovi Štaba prije rasprave po tom pitanju.

Član 13.

Nakon rasprave po određenom pitanju dnevnog reda, predsjedatelj formulira prijedlog zaključka ili zapovjedi.

Članovi Štaba se izjašnjavaju o prijedlozima, koje mogu usvojiti u cjelini ili djelimično, promijeniti ih ili odbiti.

Član 14.

Štab donosi svoje odluke glasanjem, većinom glasova prisutnih članova.

Glasanje je javno, podizanjem ruke i vrši se izjašnjavanjem «ZA» ili «PROTIV» prijedloga.

Član Štaba može se suzdržati od glasanja.

Rezultate glasanja utvrđuje predsjedatelj.

Član 15.

O toku sjednice vodi se zapisnik, o čemu se stara načelnik Štaba.

U zapisnik se unosi: redni broj sjednice, ime predsjedatelja, imena prisutnih i odsutnih članova Štaba, imena osoba koje zamjenjuju odsutne članove Štaba, imena osoba koje po pozivu prisustvuju sjednici, dan i sat početka i završetka sjednice, dnevni red, zaključci i zapovjedi doneseni po pojedinim pitanjima.

Ako je potrebno, u zapisnik se unose i bitne tvrdnje i ocjene koje je utvrdio Štab o određenom pitanju.

Svaki član Štaba ima pravo, tražiti da se njegove izjave i prijedlozi unesu u zapisnik.

Član 16.

Usvojeni zapisnik potpisuje predsjedatelj sjednice Štaba i ovlaštena osoba koja je vodila zapisnik.

Usvojeni se zapisnik ovjerava pečatom Štaba.

O čuvanju ovjerenog zapisnika stara se

načelnik Štaba.

Zapisnik s povjerljivim sadržajem, označava se stupanjem povjerljivosti kako su označeni materijali za sjednicu Štaba s povjerljivim sadržajem.

Izvod iz zapisnika se umnožava u određenom broju primjeraka i dostavlja članovima Štaba.

Izvodi iz zapisnika, dostavljaju se i nositeljima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, na koje se odnosi taj dio zapisnika.

Član 17.

U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Štab donosi zapovijedi i zaključke.

Član 18.

Kada Štab zapovijeda upotrebu snaga civilne zaštite i vodi akcije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, Štab donosi zapovijedi.

Zapovijedi se izdaju u pisanom obliku.

Iznimno, u hitnim slučajevima, zapovijed se može saopćiti usmeno, s tim, da se naknadno potvrdi u pisanom obliku.

Član 19.

O ostalim pitanjima iz svoje nadležnosti Štab odlučuje u obliku zaključaka.

Zapovijedi i zaključke potpisuje komandant Štaba, a u njegovoj odsutnosti načelnik Štaba, odnosno član Štaba iz člana 9. stava 2. ovog Poslovnika.

Član 20.

Načelnik Štaba prati provođenje zapovijedi i zaključaka i s tim u vezi, može tražiti potrebna obavještenja i izvješća od tijela, gospodarskih društava i drugih pravnih osoba na koja se ovi akti odnose.

Član 21.

Radi učinkovitijeg ostvarivanja svoje uloge, Štab donosi svoj godišnji program rada, a može donositi i operativne planove rada.

Godišnjim programima rada, programiraju se aktivnosti i utvrđuju osnovni zadaci Štaba.

U godišnji program rada Štaba, unose se i pitanja od zajedničkog interesa, u kojima će surađivati s općinskim štabovima civilne zaštite.

Član 22.

O svome radu, Štab izvještava Vladu Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada

Kantona), podnošenjem godišnjeg izvještaja o radu Štaba.

Prema vlastitoj procjeni ili na zahtjev Vlade Kantona, Štab podnosi izvještaj o radu za kraće vremensko razdoblje, informacije, mišljenja i stajališta po određenim pitanjima iz svoje nadležnosti.

Član 23.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti Štab može osnivati radna tijela, čijim radom rukovodi član Štaba kojega odredi Štab.

Aktom o osnivanju radnih tijela, određuje se njihov sastav i poslovi koje trebaju obaviti.

U sastav radnih tijela, pored članova Štaba, mogu se određivati i jedan ili više stručnjaka za pojedine oblasti.

Član 24.

Štab osigurava javnost svoga rada.

Komandant Štaba će odlučiti, kada će sjednica Štaba biti zatvorena za javnost.

Član 25.

Stručne poslove za potrebe Štaba, obavlja Kantonalna uprava civilne zaštite.

Član 26.

Svi akti Štaba ovjeravaju se pečatom Štaba.

Komandant štaba će donijeti akt o davanju ovlaštenja osobi za upotrebu i čuvanje pečata Štaba.

Član 27.

Odredbe ovoga Poslovnika, obavezujuće su za sve članove Štaba, kao i za druge osobe koje sudjeluju u radu Štaba ili prisustvuju sjednicama Štaba.

Član 28.

Ovaj Poslovnik stupa na snagu danom donošenja.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Kantonalni štab CZ

Komandant
Sead Mujanović s.r.

Broj: 01-44-787/04

Tuzla, 27.05.2004.godine

IN MEMORIAM

FRANO (ILIJE) ILIĆ **23. 02. 1955. – 19. 04. 2004. godine**

Frano Ilić je rođen 23. 02. 1955. godine u Lipnici, općina Tuzla. Osnovnu i Srednju hemijsku školu završio je u Tuzli, kao i školu za vkv vozača.

Odmah po završetku srednje škole zaposlio se, kao hemijski tehničar u Fabrici za pocinčavanje dalekovodnih stubova u Srebrenici, a zatim se zaposlio u tvornici "Cinkarna" Celje, Republika Slovenija. Nakon toga, sve do aprila 1996. godine, bio je zaposlen u hemijskoj tvornici "Polihem", Tuzla.

Na svim poslovima koje je obavljao, kao hemijski tehničar, u navedenim firmama, bio je zapažen kao stručan i odgovoran radnik.

U aprilu 1996. godine zaposlio se u zajedničkoj službi Tuzlanskog okruga, na radno mjesto vozača, zatim u julu iste godine zapošljava se u Okružnom štabu Civilne zaštite, koji kasnije prerasta u Kantonalni štab CZ odnosno koji danas djeluje pod nazivom Kantonalna uprava CZ.

Do posljednjeg trenutka iznenadno i prerano prekinutog života Frano je bio radno angažovan u Kantonalnoj upravi CZ. Iako smo znali da je imao određenih zdravstvenih problema on ih je stički podnosio i gotovo zanemarivao, te nas je sve njegov iznenadan i tragičan kraj, u najboljim godinama njegovog života duboko ožalostio.

Svi mi, uposlenici Kantonalne uprave CZ, sačuvat ćemo uspomenu na Franu kao odgovornog i vrijednog radnika, koji je svoje poslove vozača, kurira i rukovaoca materijalno-tehničkim sredstvima KUCZ obavljao na maksimalno stručan i profesionalan način.

Franin iznenadni i prerani odlazak na vječni počinak najbolnije je pogodio njegove najmilije: kćerku Biljanu i sina Igora, kojima je sada bio najpotrebniji i kojima će sigurno mnogo nedostajati kao brižan i odgovoran otac.

VAŽNE ADRESE I TELEFONI

Organ	Odgovorna lica	Telefon	Fax
Federalna uprava civilne zaštite Sarajevo	Direktor, Alija Tihić Zamjenik direktora, Stanko Slišković	033/214-203 033/214-203	033/664-620
Kantonalna uprava civilne zaštite	Zdenko Tadić cz.tk@inet.ba	252 076 251 184	282 301
Služba CZ Banovići	Omer Kasumović	875 246	875 985
Služba CZ Čelić	Mensur Čokić	663 098	663 098
Služba CZ Doboj Istok	Sulejman Delić	720 776	780 028
Služba CZ Gračanica	Mustafa Bajić	706 345	706 345
Služba CZ Gradačac	Isam Sendić	817 302	817 302
Služba CZ Kalesija	Safet Fazlić	631 274	631 274
Služba CZ Kladanj	Ervina Avdibegović	621 748	621 748
Služba CZ Lukavac	Amir Sejdinović	553 248	553 248
Služba CZ Sapna	Avdo Dedić	597 007	597 123
Služba CZ Srebrenik	Bajro Imširović	640 766	645 638
Služba CZ Teočak	Fahrudin Mulaosmanović	755 903	755 319
Služba CZ Tuzla	Zumra Grabčanović	250 570	252 569
Služba CZ Živinice	Enver Jukić	774 496	772 125
Kantonalni centar za osmatranje i uzbunjivanje	Salih Strašović	255 083	255 083
